

קובץ לזכרו של מרדכי (מוטי) ז"ל

הקובץ נערך על פי דברים שנאמרו ב"שבעה" וב"שלושים",
דברים שנכתבו על ידי חבריו ומסכת על חייו
שהוצגה ביום השנה הראשון למותו.

מרדכי (מוטי) טייער ז"ל

ז' אלול תשכ"ד

כ"ו מנחם-אב תשמ"ד

ישר כח ליעקב זליקוביץ ולרפי אברמוביץ שערכו את המסכת וכן
לכל אשר עסקו בליקוטו והכנתו יה"ר שתזכו להמשיך בדרכו של
מוטי לאורך ימים.

משפ' טייער

תודתנו הכנה נתונה לדפוס 'אחוה' על הסידור וההדפסה

משפ' טייער

מסכת לזכרו של מוטי טייער ז"ל

נערכה ביום השנה לנפילתו (כ"ו מנחם-אב תשמ"ה)

"ואמר ר' חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: אחד מבני חבורה שמת תדאג כל החבורה כולה".

בגמרא בשבת כתוב: "חבורה או משפחה למה הן דומות, לגל אבנים. אתה נוטל אבן אחת וכולה מתרועעת, אתה נותן אבן אחת עליה והיא עומדת". היה לנו בתוכנו חבר, מדריך, שבנה את עצמו ואותנו לבנין גדול. באשיותו – בנין של מידות ותכונות שהן ברכה לו ולכולנו.

ונתרועע הגל ולוקטו אבני דרך אחת לאחת. סיפורים מחבריו וממוריו כדי שנדע אנחנו חבריו וכל מכריו להמשיך ולחיות – לבנות את מה ששאף בחייו אך נקטף בעודו באיבו.

בגמרא בירושלמי שקלים פ"ב כתוב: "תני רשב"ג אומר אין עושין נפשות לצדיקים דבריהם הם הם זכרונם".

מוטי ז"ל נולד בז' באלול תשכ"ד עם אח תאום איציק, שנפטר בגיל שנה וחצי. מוטי התבטא בכמה הזדמנויות: "אני צריך לעשות מעשים ולהגשים שאיפות של שניים".

ואומנם כל חייו שאף בגבורה עילאית, פיזית ורוחנית לעשות את המעשים הגדולים ביותר.

מוטי ניחן בגבורה בכל המובנים וכך נשאר עד לרגעי חייו האחרונים בהם החזיר נשמתו הטהורה בגבורה לבורא.

"ת"ר שלושה שותפין באדם הקב"ה, אביו ואמו. בזמן שאדם מכבד את אביו ואמו אומר הקב"ה מעלה אני עליהם כאילו דרתי ביניהם וכבדוני".

כבר בילדותו הקפיד על מצות כיבוד אב ואם. למרות שובבותו הקפיד לא להדאיג את הוריו יתר על המידה ולא לעשות דברים בניגוד לרצונם.

כשהיה כבן חמש קרתה תאוונה בערב שבת ומוטי נפצע באו להודיע לאמו ועד שהיא הודיעה לאביו כבר נלקח למגן דוד. רגלו הושמה בגבס וכשהגיעה אמו לביה"ח הרגיעו אותה האחיות וסיפרו לה שהתנהג בגבורה ובבגרות מפליאה לגילו, ומה שהטריד אותו ביותר היה איך לא להדאיג אותה – את אמו, ולא לגרום לה צער. כשבא לגן עם גבס על הרגל לא הסכים לקבל את רחמיהם של הילדים ואף היכה אחד מהם שכינה אותו "מסכן". הוא לא נתן לאף אחד להובילו בכיסא הגלגלים אלא התעקש להובילו בעצמו. "עלי אין מה לרחם".

באורות ישראל פ"ט בענין הגבורה כותב הרב קוק זצ"ל: "כשילדי ישראל יהיו חזקים בריאים ומוצקים יהיה אויר העולם טהור וקדוש. כשעם הקודש יהא בריא וחזק בגופו תתגבר ותתחזק הקדושה בעולם".

כשהגיע זמנו החל את לימודיו בבי"ס "דוגמא" לבנים ואח"כ הלך כמרבית חבריו ל"בני עקיבא", לסניף מרכז.

חבריו זוכרים אותו כתוסס שבחבורה תמיד מלא מרץ וסוחף את האחרים אתו. חלפו ימים ושנים מוטי נכנס בעול מצוות, נושא בעול בגאווה ובאחריות. כוחותיו מחפשים כיוון לאן לזרום, לאן להוציא את המרץ שטמון בו. הוא

טיול במדבר יהודה

מתבגר ונהיה עצמאי. אינו רוצה שהוריו יקנו עבורו את בגדיו ויממנו את הוצאותיו. הוא יוצא לעבודות קשות כפועל במאפיה ובהוצאת ספרים "אשכול", חוסך כסף וקונה לעצמו את הדרוש לו. ולא דאג רק לעצמו אלא לכל חבריו ואף לאלה שלא הכירוהו קודם.

במסכת ביצה דף ל"ב כתוב: "כל המרחם על הבריות בידוע שמזרעו של אברהם אבינו הוא".

כשהיה בכיתה ז' יצא עם חבריו לקיטנה בכפר גנים. מספר חבר: "באתי לקיטנה והכניסו אותי לקבוצה שלא הכרתי בה אף אחד. הייתי מאוד עצוב, ישבתי על אבן ובכייתי. לפתע ניגש אלי מישוהו שלא הכרתי ושאל מה קרה, ספרתי לו מה הבעיה ומאז לקח אותי מוטי תחת חסותו עד שחשתי בנוח בחברה החדשה".

בשלב מסוים בשלה בו ההכרה שקראה מתוכו "חיליך לאוריתא" צריך להוציא את המרץ לכיוון הנכון בלי לסתור את האהבה שבו לארץ, לטיולים בה ולמרחבים וגם למעשים שמעלים חיוך על השפתיים.

כפי שמסופר על רבי יוחנן שהיה מתרחץ בירדן וראה את ריש לקיש בורח מפני חבריו הליסטים וקפץ מעל הירדן. ראה זאת רבי יוחנן ואמר לו: "חיליך לאוריתא". גם הוא מכיר בכך שאת מירצו וכוחו צריך להשקיע בלימוד התורה, בהדרכת נוער ובחינוך.

מוטי מגיע לישיבה התיכונית במבשרת. מוריו שמים לב שהוא יוצא דופן וכמו שמתאר אותו אחד הרבנים: מוטי נראה שונה מכולם והתנהג בצורה מיוחדת בתמימות ובישרות מיוחדת כך שלא הייתי בטוח שזהו מקומו אולי צריך לכוונו למקום אחר?

חבריו ממבשרת שלמדו בישיבה לצעירים, המליצו לו להצטרף אליהם. מוטי התלבט קשות: אולי יותר טוב להשאר כאן, אולי כאן יצליח להיות בין הטובים ואולי אף לעזור לאחרים. ואילו ב"ישיבה לצעירים" יכול להיות קשה ואולי לא יצליח להשתלב שם.

מתאי בן חרש אומר: "הוה זנב לאריות..." וע"פ זה מחליט החלטה נחרצת אך גם קצת חוששת — לעבור לישיבה לצעירים. כדברי הכתוב בע"ז י"ט: "אין אדם למד אלא במקום שליבו חפץ".

הוא מגיע לישיבה לבד, קצת חושש, האם החליט החלטה שמתאימה לו? ולכן מחליט להשקיע מאמץ רב כדי שיוכל להיות ברמה של כולם.

הרב וייס מספר שבהתחלה מוטי היה שואל הרבה באמצע השיעור ונגש לשאול שמא זה מעכב את הכיתה והסביר את הצורך להרבות בשאלות על מנת לישר קו עם כולם.

אמר ריש לקיש: "אם ראית לתלמיד שלימודו קשה עליו כברזל בשביל משנתו שאינה סדורה עליו, מה תקנתו? ירבה בישיבה".

ואומנם תוך תקופה קצרה התקדם מוטי בכל התחומים. ומתחיל להתקשר ללימוד התורה. הוא אינו מוכן להצטמצם בתחום מסוים הוא רוצה להקיף את כל תחומי התורה. הוא מתפתח בתורה וגם כשעסק בפעילות ציבורית ובהדרכה ידע היטב כיצד לשלב את עולם העשייה בלימוד בצורה כזאת שכל תחום לא יפגע אלא להיפך, כל תחום ישפיע ויוסיף על התחום השני.

"וכבר היה רבי טרפון וזקנים מסובים בעלית בית נתזה בלוד. נשאלה שאלה זו בפניהם: תלמוד גדול או מעשה גדול? נענה ר' טרפון ואמר: מעשה גדול. נענה ר' עקיבא ואמר: תלמוד גדול. נענו כולם ואמרו תלמוד גדול שמביא לידי מעשה — שהמעשה הוא ההוצאה לפועל והשלמות דוקא כשהוא נובע מהלימוד".

בשקידה מעוררת פליאה היה חותם בשעות מאוחרות בלילה בלימוד תורה יום לימוד ועשייה מפרך. היה בא הביתה, יושב ולומד בבית או בישיבות שבשכונה עד שעות מאוחרות בלילה. "כל העוסק בתורה בלילה חוט של חסד משוך עליו ביום".

"מבקש אתה לראות פני שכינה בעולם הזה? עסוק בתורה בארץ ישראל". הוא רצה שלימוד התורה יסייע גם לאחרים הזקוקים לכך. לכן הירבה ללמוד עם חברים וחניכים. כמו שנאמר "כל המלמד את בן חברו תורה זוכה ויושב בישיבה של מעלה".

השתדל לנצל את החופשות ללימוד והפצת תורה, וכשחבר'ה מ"הישיבה לצעירים" ירדו לימית, מוטי לימד הלכה לאחר התפילה בזמן חליצת התפילין. הוא דאג גם לאחיו הצעיר (דוד), שיוכל להתפתח בלימוד. ולכן בשבת האחרונה שקיבל חופשה מהצבא וניצל אותה להגיע למחנה "אריאל" ולעזור שם. לקח את אחיו כדי ללמוד אותו ובבוקר השכימו לפני התפילה ולמדו משניות יחדיו. מוטי

טיול בעמק האלה מחנה קיץ, תשמ"ג

ראה את התורה כתוכן חייו, ולכן הקדיש והשקיע את מיטב כוחו ומרצו, כמו שאמרו חז"ל: "אין התורה נקנית אלא במי שממית עצמו עליה".

"והאלוקים עשה את האדם ישר". הצלחת החינוך היא באותה המידה שהוא עומד על עמדתו ושומר את תפקידו שהוא מתכוון כלפי הטבע הפנימי כאשר בראו אלוקים. אך יש צורך להשלימו, לפתחו ולשכללו. החינוך תפקידו להוציא מן הכוח אל הפועל את הכוחות הנמצאים בנפש או הראויים להתקבל בה ע"י השפעת החינוך". (מתוך לנתיבות ישראל). במהלך שנות הנעורים מוטי בונה את אישיותו, מתחנך בעצמו ובונה את סביבתו. מתגלים בו כוחות גדולים של חינוך ורצון לתיקון הכלל.

ר' ישמעאל אומר: "הלומד על מנת ללמד, מספיקים בידו ללמוד וללמד". כבר בחמישית נכנס להדרכה בבני"ע ומתקשר ומוסר את עצמו לכך. משקיע הרבה מרץ, כשלנגד עיניו ניצבת תמיד המטרה של תיקון וטובת הכלל. "חנוך לנער ע"פ דרכו". ומהי דרכו? והאלוקים עשה את האדם ישר.

בראש ובראשונה: התיקון העצמי להגיע לשלימות האישית להיבנות ולהגיע למדרגה שאכן ראוי הוא לחנך. מוטי עובד חזק על תיקון המידות על דרך ארץ שקדמה לתורה ומתוך כך מרגיש אחריות ואכפתיות לכל הסובב אותו.

אין דבר העומד בפני הרצון, ובתכונת הגבורה שכל כך איפיינה אותו בכוח הרצון הגדול התמיד והציב לעצמו אתגרים בלימוד ועשיה. בלימוד – שלא להפחית מן המיכסה אשר הציב לעצמו ואף יותר מזה. בעשיה – שאף על פי שנקע רגל בטיול המשיך לסחוב ג'ריקן של 20 ליטר כל הטיול בנשיכת שפתיים וקימוץ אגרופים, ולא נתן לאחרים להרגיש שקשה לו.

ר' חנינא אומר: "כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו". מוטי באישיותו מסור ואחראי, וטבעי הדבר שהוא יהיה בוועד תלמידים ויארגן את הפעילות בשיבה. וזה פשוט וטבעי, שכל מי שיש לו בעיה ואין לו אל מי לפנות, בין בבעיות חברתיות ובין אם חסרה לו מיטה או עזרה מעשית אחרת, יפנה אל מוטי. כי מוטי הוא גם מדריך וגם חבר שמוכן לשמוע, ויעשה כל מאמץ לעזור לכל אחד.

באותה תקופה החל להדריך בסניף הרובע מכיון שראה ברעיון של הסניף השואף להיות חלק מבני"ע ודורש מעצמו תכנים מיוחדים, רעיון חשוב. לאחר

תקופה מסוימת עבר לסניף חדש שנפתח בגבעת שאול. מוטי ראה ב'אריאל' המשך התהליך והשקיע את מיטב כוחותיו ומרצו בתחילה כמדריך, אח"כ כמרכז. במשך כל התקופה היו לו לבטים להיכן לכוון את התנועה; האם להיכנס לבניע ולשמור על האחדות, או להקים תנועה חדשה.

מוטי הוא סמל המדריך, כל החניכים בסניף רוצים להיות חניכיו וכל המדריכים שואפים להיות "כמו מוטי" שמלהיב ומשמח ומחנך מתוך אידיאלים לאהבת העם והארץ ולשמירת תורה ומצוות.

מחנך צריך לדעת שהוא כמנען בכינור, לכל נער נימה אחרת, צליל אחר ועליו לדעת אימתי ללחוץ על המיתר ואימתי להרפות.

מוטי משתדל לא לפגוע באף חניך, ודואג לכל אחד ואחד. שלא יווצר עימות ביניהם לבינו ובינם לבין עצמם. פעם הגיע למחנה אוטר-גלידה, היו כמה חניכים שלא היה להם כסף ומוטי דאג שכולם יוכלו לקנות.

בד"כ לכל אחד שהיתה לו בעיה כספית מוטי מצא דרך לעזור, היה מארגן לו עבודה, משיג הלואה, או מוצא פתרון אחר. ופשוט הדבר שבנושאים חברתיים אפשר לגשת למוטי והכל יסתדר.

את כל העזרה הגיש בצורה שלא תפגע באף אחד. היתה לו הרבה סבלנות לחניכים שהפריעו, כמו שאמר שמאי: "לא הקפדן מלמד". מוטי לא חיפש את הפירות בזמן הקצר אלא קיווה שעם סבלנות, הפירות יראו גם מאוחר יותר. "הלל אומר הוה מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה".

מוטי לא מוכן להצטמצם בד' אמותיו ובסביבה הקרובה אליו. הוא מקדיש ממירצו וזמנו לקירוב לבבות בין חילונים לדתיים, ומשתדל לגשר על הפערים. הוא מדריך בקיטנה לאחדות העם הכוללת ילדים מכל השכבות המנסים למצוא מכנה משותף.

בהפגנה של גוש אמונים נכנס בשקט בין החבריה של "שלום עכשיו" ומנסה בדרכי נועם להסביר ולשכנע. גם בימית הוא מנסה להרגיע את הרוחות ואומר אולי נדבר בערב מסביב למדורה.

שאיפתו קיבלה דגש מעשי מיוחד בקשר שיצר עם קיבוץ בית-אלפא. מוטי אירגן להם שבתות אירוח וביקורים הדדיים, תוך יצירת קשרים אישיים.

במכתב שקיבלה משפחתו לאחר מותו כתבו: החניכים שהכירו את מוטי עומדים המימים נוכח האסון. רגילים היינו לראותו צץ אצלנו אחת לכמה זמן, בחיוך נעים וחברי היודע לגשר על המרחק הרב בינינו. אנו מרכינים ראש בהערכה על המסירות והחשיבות שמוטי גילה במיפגשים ההדדיים. הלל אומר בשעת המכנסים פזר ובשער המפזרים כנס. בשעה שאתה רואה שהתורה חביבה על ישראל והכל שמחים בה הווי מפזר אותה. מוטי דאג שהתורה תהיה חביבה על כולם והכל ישמחו בה, וידעו לכבדה וכך ראה את דרכו בחינוך מתוך שמחה ואהבה של קירוב לבבות.

דרש ר' שלמאי: "תורה תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים". מוטי הוא אישיות של אהבת חסד. חלוץ לגמילות חסדים גם כשלא מבקשים עזרה באיזה מסיבה וכד' הוא מופיע גורר שולחנות וספסלים ומארגן.

"על שלושה דברים העולם עומד: על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים". חובתו המוסרית מכוונת קודם כל למשפחתו. כמו שאומר הפסוק: "ומבשרך אל תתעלם". הוא דואג להם למקומות לתפילות בימים נוראים, או כשהם מגיעים לימית לפסח מסדר להם מקומות כדי שירגישו בנוח. ולאחותו שחוזרת פעם מאיזו אסיפה בשעת לילה מאוחרת, דואג שלא תחזור לבד. לאחיו והצעיר תמיד דאג שיעמוד בקצב וברמת הלימודים. וכן בסוף השבעה למות סבתו וב-30 למותה, דאג מוטי שחניכיו וחבריו מהישיבה לצעירים ישלימו את המנין ליד קברה בהר הזיתים.

"כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמיים". קשה היה לו לראות אנשים שאינם מאושרים, ולכן ילדים שחסר להם אבא, מוטי משתדל לקרב אותם, קונה להם מתנות לימי הולדת על מנת לשמח אותם. ולעולה מרוסיה שאין לו עבודה, מנסה למצוא עבודה באלון מורה. וכל דבר שעושה, עושה מתוך שמחה עם חיוך על הפנים, וממילא הכל שמחים וצוחקים.

בהלכות צדקה כותב הרמב"ם: "המעלה הגדולה שאין למעלה ממנה זה המחזיק ביד ישראל שְׁמַךְ, ועושה עימו שותפות או ממציא לו מלאכה כדי לחזק את ידו עד שלא יצטרך לבריות". הוא לא היה מוכן להשלים שיש חניכים שלא יוכלו להשתלב באיזו פעילות ועשה מאמץ רב לשכנע הורים כדי שיצאו למחנות או לטיולים ואם היתה זו בעיה כספית וכדו' היה דואג להלוות כסף או

השתתפות חלקית בלבד כדברי ר' אלעזר: "גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה".

כשבמחנה, מדריכים לא הסתדרו ביניהם כאב למוטי, ואמר שהוא מוכן להשקיע את כל כוחותיו בתנאי שיהיה שלום ואחדות, כדברי הרב קוק זצ"ל: "נחרבנו וחרב העולם עמנו בגלל שנאת חנם. נשוב להבנות והעולם יבנו עמנו על ידי אהבת חנם".

"אמר רב יהודה אמר רב: "גדולה הכנסת אורחים מקבלת פני השכינה". מוטי השתדל מאד להזמין חברים אליו הביתה בכל הזדמנות אפשרית ולתת להם הרגשה ביתית. היה מארגן חברים וחניכים בחנוכה ופורים לשמח זקנים וחולים. פעם נסעו בפורים לבית החולים בהר הצופים והתברר שרובם ערבים. מוטי לא איבד את עשתונותיו וארגן להם הצגות ושימח אותם. "כל המבקר את החולה גורם לו שיחיה". למרות שהיה פעיל בהרבה דברים גדולים וחשובים והיה עוזר להרבה אנשים, נשאר עניו ולא החזיק טובה לעצמו ככתוב: "אל תחזיק טובה לעצמך כי לך נוצרת".

"אמר הקב"ה למשה: הארץ חביבה עליו וישראל חביבים עלי, אכניס את ישראל שהם חביבים עלי לארץ שחביבה עלו". ההתקשרות לארץ, החלה כבר מגיל צעיר מאותם טיולים רבים ומסעות מפרכים שעשה עם אביו. הקשר לארץ היה חי בתוכו והיה משתדל להדגיש זאת בפעילות עם החניכים בכל הזדמנות. "זהב הארץ ההיא טוב" אמרו חז"ל, מלמד, שאין תורה כתורת א"י, ולא חוכמה כחוכמת א"י. מוטי ראה מקום לבטא בצורה מיוחדת גם את לימוד התורה בא"י ולפני פינוי סיני חשב בצורה רצינית לרדת ללמוד באופירה. אולם בעקבות שיחה עם ראש הישיבה החליט להשאר ואח"כ ירד ב"בין הזמנים" לימית ולמד שם בישיבה בשקידה עד לשעות המאוחרות של הלילה. מוטי ראה בנטיעות בארץ ערך חשוב והצטרף בהתלהבות לנטיעות שארגנה "הישיבה לצעירים" בעפרה ובכוכב השחר.

המדרש אומר: "בתחילת בריאתו של עולם לא נתעסק הקב"ה אלא במטע תחילה אף אתם שנכנסים לארץ לא תתעסקו אלא במטע תחילה. זהו שנאמר וכי תבואו אל הארץ ונטעתם וכו'". באחד המחנות מתוך רשלנות נשרפו עצים, כאב מאוד למוטי על העמל שהושקע בנטיעת העצים ובגידולם.

מעלה ענבה, אדר תשמ"ג

מוטי ראה בא"י יסוד מרכזי לקיומם וגאולתם של ישראל. "כה אמר ה' אלוקים הנה אני לוקח את בני ישראל מבין הגויים אשר הלכו שם וקיבצתי אותם מסביב והבאתי אותם אל אדמתם". בכדי לסייע ולעזור למדינה ולצבא, עזר לארגן לחבריה מהישיבה שבוע עבודה במסגרת הגדנ"ע בבסיסי צה"ל.

לאחר מכן התלבט רבות כיצד יוכל לתרום. האם בתור בחור ישיבה או חייל בצה"ל. בסופו של דבר החליט שהוא מוכרח לבטא את עצמו ואת דרך חייו ואת עוצמתו הרוחנית והגופנית לפחות לתקופה מסוימת בצבא. מוטי התגאה בכך כל הזדמנות, ובכל שלב חש את תרומתו לעם ולמדינה.

פעם אמר שהוא רוצה לבוא למאה שערים לשכונה שלו, בגייפ צבאי. לכל מקום שהלך, לחתונות, או סתם חופשות, השתדל ללכת במדי צה"ל בהם התגאה מאוד.

בחודש כסלו תשמ"ד התגייס מוטי לשנה וחצי לגולני. עם הרבה שאיפות ורצון להגשימן בעת שרותו הצבאי. להוציא לפועל את כוחותיו הרוחניים והפיזיים.

כתשעה חודשים עשה עם חבריו לנשק תקופה קשה בכל המובנים. ודוקא מתוך אותם קשיים גורמת היא לגבש את האנשים ונותנת להכיר כל אחד ותכונותיו, חולשתו וגבורתו.

לאחר האסון ישבו חבריו והעלו זכרונות.

ישבו חברים למחלקה באוהל במוצב אי שם בדרום לבנון. בשעת ערב באוירה חברית אפשר לומר משפחתית, אוירה שאתה מוטי היית שותף להשראתה במחלקה. נסבו הדברים עליך, העלו חוויות, סיפורים וזכרונות לדמותך ולדרכך המיוחדת שזכורה לנו וחייה בתוכנו.

חברים מספרים:

היה נוח ומעניין לדבר אתו הרבה פעמים היה מגיע לשומר ומדבר אתו על נושאים שונים, או על המצב במחלקה וכך מעביר לו את זמן השמירה.

בצידון שמרתי משמרת לילה אחרונה והוא בא להחליף אותי ומשך אותי בשיחה עד שנגמרה השמירה שלו בלי ששמנו לב. הוא הבין בנושאים שלא חשבתי שיש לו קשר אליהם. לא היכרתי לפני כן בחורי ישיבה והדימוי שלי עליהם היה שהם סגורים בעולמם ובדברי אתו הופתעתי.

מסיבת גיוס של מוטי שאורגנה ע"י תנועת "אריאל"

בשעות לילה מאוחרות בשיא העייפות היה מכין קפה ומספר דברים שלמד בישיבה שאני החילוני מרותק לדבריו. הוא רצה לשתף אחרים בלימוד שלו. לכולם זכור איך כבר בתחילת הטירונות למד עם הסמ"פ למרות שבתקופה זו המפקדים שומרים בד"כ על דיסטנס (מרחק) עם החיילים.

היה בו רצון עצום לתת; בתחילת הטירונות הוא לא קיבל משכורת במשך כמה חודשים בגלל טעות, כשיעצו לו לגשת לסדר את הענין אמר: "לא נורא זאת תהיה התרומה שלי לליבי" — לצבא".

בחנוכה הוא הקפיד שכל המחלקה תהיה באוהל בהדלקת נרות וישירו כדי שתהיה אוריה חגיגית, הוא לא התבייש, כך גם בביה"כ שר בקול רם כמעט לבד את "אני מאמין".

בציודן, כשמוטי היה שומר בראש המגדל בשבת, היה שר בקול רם ניגוני-שבת וכל מי שעבר באיזור היה מקשיב.

בימים הקשים ביותר של הטירונות כשהעייפות השתלטה גם בזמן התפילה עד כדי כך שאנשים נרדמו בעמידה והסידורים נפלו מהידים היה מוטי שליח ציבור, מתפלל בכוונה ובקול כאילו אינו עייף כלל.

באחד השבועות הקשים ביותר בהם האוכל ניתן בקיצוב, שינה כמעט אינה קיימת, המשמעת חמורה ביותר ומזג אויר סוער היה עלינו להקים מאהל. מוטי טבול כולו בבוץ עזר לכולם לבנות את האוהלים ולחפור שוחות, הוא היה רטוב כולו וצבוע בחום, ועוד נתן את מעילו לחבר. רק אחרי שגמר לעזור לכולם ניגש להקים את האוהל שלו.

לילה אחד לא העיר את הבא אחריו לשמירה, כי היה נראה לו שהבחור ישן יותר מדי טוב, ומוטי שמר במקומו. כל זאת בזמן קשה שכולם בדרך כלל דואגים לעצמם. גדולתו של אדם מתגלה בתנאים קשים ובלחץ, ומוטי, אכן התגלה בגדולתו. הוא היה אומר: "מה יש קצת קשה, אז נשברים?!" וממשיך.

אף פעם לא הסכים להיות הפצוע במסע אלונקות ולעבור את המסע כשהוא נישא על כתפי חבריו, כשנפצע היה קשה לראות אותו על האלונקה...

לפני שעזבנו את אחד המוצבים בלבנון התאמץ ביום חם מאוד לבנות כעין מדרגות לעמדה כדי שיהיה לנו יותר קל לטפס אליה.

החבריה העירו לו: "בשביל מה אתה מתאמץ כל כך קשה, הרי אנחנו עוזבים

"מוטי ואני על רקע המוצב המחלקתי בצידון, מאחורינו הכתובת 'גולני נובמבר 83' מעשה ידיו של מוטי. הכתובת נמצאת עד היום במוצב". מיואב שרון הי"ד

את המוצב בעוד כמה ימים והצנחנים מחליפים אותנו?!" ומוטי ענה: "אני עובד כדי שגם לצנחנים יהיה יותר קל, כל ישראל אחים, והצנחנים לא אחים שלנו?!" (צריך לזכור את הרקע לדברים. קיימת מעין תחרות בין "גולני" לצנחנים וזה אינו מקובל שיחידה אחת תעשה משהו כדי להקל את חיי הבאה אחריה). גם מפקדיו העריכו את דמותו המיוחדת. כאשר רצה לעבור לסיירת לאחר שעבר בהצלחה את המבדקים, שלח לו המ"מ מכתב אישי ובו בקשה שיחזור למחלקה, דבר שלא מקובל בד"כ.

מספר המ"מ:

למוטי היתה תמימות של ישירות ולכן היתה לו מעין חוצפה לגשת ולהתווכח, פעם הוא חשב שהענשתי משהו שלא בצדק, הוא ניגש והתווכח אתי עד ששוכנעתי שהעונש באמת לא היה מוצדק. לקראת סוף הטירונות הקראתי לכל אחד את הדו"ח האישי שלו מתקופה זו. על מוטי כתבתי דברים מיוחדים לאורך כל הדרך, כאחד הבחורים הטובים והמיוחדים של המחלקה ובעל מוטיבציה גבוהה במיוחד.

כאשר אחד החבר'ה עבר למפקדה מוטי התרגז עליו, ממש השתולל. הוא אמר לי: "זה הייחוד של גולני, שאנשים כמוני וכמו הבחור הזה וקיבוצניקים מהשומר הצעיר וחבר'ה משכונת התקווה נמצאים יחד וכולם נלחמים יחד". הוא היה מדבר במלים גבוהות, אך בפשטות דיבר על עם ישראל, ציונות, אדיאלים ומתלבט מה יותר חשוב לעם ישראל, איך לגבש את המחלקה. הוא לא התבייש לדבר מלים גבוהות, לא שם דברים בסוגריים אפילו בבקשה פשוטה לצאת לחתונה של חבר מצא אדיאלים של חיבור החברות: זו של הצבא וזו של התנועה והישיבה. לבקשה זו אי אפשר היה לסרב והוא אכן, קיבל אישור לצאת. רואים את היחס המיוחד שלו למפקדים למרות שידע לומר כל מה שחשב, אמר מתוך יחס הולם וכבוד למפקדים.

כאשר עברנו תקופה קשה בלבנון והמצב החברתי לא היה אי אי אי, מוטי העדיף לרדת למוצב עם המ"פ שאיתו היתה לו שפה משותפת. המ"מ כעס עליו. הם ישבו יחד וסיכמו נקודות איך לשפר את המצב. מוטי חזר למחלקה ואירגן קומזיץ עוד באותו ערב למרות הקשיים שהיו כרוכים בכך.

בוק, חשון תשמ"ד, מאהל 3

מוטי לא ראה את הצבא את הדבר מנותק משיבה, אלא כהמשך. לכן ניסה לנצל כל מיני רגעים פנויים בכל מיני מצבים להחזיק ספר. אם כשליח ציבור קבוע בפלוגה עוד מתחילת הטירונות, כמו שקרא לו גברעם המ"פ: "הגבאי של פלוגה ד'" או בספרים שלמד גם בשיא הלחץ, והטירטורים ושעות השינה המועטות בטירונות. אני נזכר איך בטירונות בא אלי בשמחה ואמר שגמר לחזור על מסכת גיטין שלמד בישיבה לפני היציאה לצבא. גם ביום שנפגע היה לידו ספר: "פנים מסבירות לתורה", אבל יותר מכל באותו יום חמישי כמו הרגיש, באותו בוקר עמדנו מחוץ לאוהל במיסדר בוקר כשהאפוד והנשק עליו מוציא מישניות ולומד. אף פעם לא ראינו אותו לומד במיסדר בוקר. לא מקובל ואסור ללמוד באמצע מיסדר. גערתי בו: "מוטי תיסגור זה לא הזמן", אבל מוטי מחייך וממשיך ללמוד. וליוסי, סמל המחלקה שבדק את המיסדר ושואל אותו מה הוא לומד, הוא עונה בחיוך: "זה מישניות ואפשר ללמוד הרבה מישניות בצבא" ומוטי ממשיך ללמוד כמו היה צריך להספיק, כמו למד מישניות לעילוי נשמתו שלו. ר' יוחנן כשהיה מסיים ספר איוב אמר כך: "סוף האדם למות... אשרי מי שגדל בתורה ועמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו, וגדל בשם טוב, ונפטר בשם טוב מן העולם". ועליו אמר שלמה: "טוב שם משמן טוב ויום המוות מיום היוולדו".

וכדברי הגמרא: "חבורה או משפחה למה הן דומות? לגל אבנים. אתה נוטל אבן אחת וכולה מתרועעת. אתה נותן אבן אחת עליה והיא עומדת". היה לנו בתוכנו חבר, מדריך שבנה את עצמו ואותנו לבנין גדול. באישיותו בניין של מידות ותכונות וזו אבן המסד. ונתרועע הגל ולוקטו אבני הדרך אחת לאחת. סיפורים מחבריו וממוריו כדי שנדע אנחנו חבריו וכל מכריו להמשיך ולחיות — לבנות את מה ששאף בחייו אך ניקטף בעודו באיבו.

בס"ד

בבית ההורים. מוצש"ק פ' בא, אור לה' שבט התשמ"ה

התכנסנו הערב לסיים את סדר קדשים, שנלמדו ע"י בני המחזור לעילוי נשמתו של מוטי ז"ל. בדברי אנסה היום להבהיר מעט שאלות הקשורות לענין המיתה והפטירה, והיחס בין לבין סדר קדשים.

כתב הרמב"ם בסוף הלכות תמורה (פ"ד הל' י"ג): "אע"פ שכל חוקי התורה גזרות הן... ראוי להתבונן בהן, וכל מה שאתה יכול ליתן לו טעם — תן לו טעם. הרי אמרו חכמים הראשונים, שהמלך שלמה הבין רוב הטעמים של כל חוקי התורה". (ובהמשך מסביר הרמב"ם את הטעם ל"חוקי" התמורה — "והיה הוא ותמורתו יהיה קודש" עיי"ש) הנה לימדנו הרמב"ם שאע"פ שיש בתורה חוקים, גזרות ללא טעם, מחובתנו להתיגע למצוא טעם לחוק.

דוגמא לדבר מצאנו בפרשת פרה אדומה. ברישא כתוב: "זאת חקת התורה", וברש"י שם: "לפיכך כתב בה חקה, גזירה היא מלפני, אין לך רשות להרהר אחריה" ואילו בהמשך מביא רש"י את מדרשו של ר' משה הדרשן הדורש טעמי פרה: "יתבא פרה ותכפר על העגל" וכו'... עיי"ש. בסוף הלכות מעילה (פר' ח' הל' ח') כתב הרמב"ם דברים דומים: "ראוי לאדם להתבונן במשפטי התורה הקדושה ולידע סוף ענינים כפי כחו, ודבר שלא ימצא לו טעם ולא ידע לו עילה אל יהי קל בעיניו ולא יהרוס לעלות אל ה' פן יפרוץ בו. ולא תהא מחשבתו בו כמחשבתו בשאר דברי החול. בוא וראה כמה החמירה תורה במעילה. ומה אם עצים ואבנים ועפר ואפר כיון שנקרא שם אדון העולם עליהם בדברים בלבד נתקדשו, וכל הנוהג בהם מנהג חול מעל בה, ואפילו היה שוגג צריך כפרה, קל וחומר למצוה שחקק לנו הקב"ה שלא יבעט האדם בהן מפני שלא ידע טעמן, ולא יחפה דברים אשר לא כן על השם ולא יחשוב בהן מחשבתו כדברי החול. הרי נאמר בתורה ושמרתם את כל חוקתי ואת כל משפטי ועשיתם אותם, אמרו חכמים ליתן שמירה ועשיה לחוקים כמשפטים. והעשיה ידועה והיא שיעשה החוקים. והשמירה שיזהר בהן ולא ידמה שהן פחותין מן המשפטים. והמשפטים הן המצוות שטעמן גלוי, וטובת עשייתן בעולם הזה ידועה, כגון איסור גזל ושפיכות דמים וכבוד אב ואם. והחוקים הן המצוות שאין טעמן ידוע.

אמרו חכמים חוקים חקתי לך ואין לך רשות להרהר בהן, ויצרו של אדם נוקפו בהן ואומות העולם משיבין עליהן, כגון איסור בשר חזיר ובשר חלב ועגלה ערופה ופרה אדומה ושעיר המשתלח. וכמה היה דוד המלך מצטער מן המינים ומן העכו"ם שהיו משיבים על החוקים, וכל זמן שהיו רודפים אותו בתשובות השקר שעורכין לפי קוצר דעת האדם, היה מוסיף דביקות בתורה שנא': טפלו עלי שקר זדים, אני בכל לב אצור פקודיך. ונא' שם בענין: כל מצוותיך אמונה, שקר רדפוני עזרני.

וכל הקורבנות כולן מכלל החוקים הן. אמרו חכמים שבשביל עבודת הקרבנות העולם עומד שבעשית החוקים והמשפטים זוכין לחיי העולם הבא. והקדימה התורה ציווי על החוקים שנא': "ושמרתם את חקותי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם".

ידוע לכם שהרמב"ם ב"מורה נבוכים" הרבה לתת טעמים ונימוקים למצוות הקרבנות, כי "ראוי לאדם להתבונן במשפטי התורה... ולידע סוף ענינם כפי כחו". אך כאן בספר ההלכה פסק: "וכל הקרבנות כולן מכלל החוקים הן" בדברים אלו מסיים הרמב"ם את הלכות סדר קדשים שלו, ואנו מרגישים שהדברים אמורים גם על הקרבן שלנו, על סדר קדשים שסיימנו. מחובתינו לנסות להעמיק וליתן טעם באסון הנורא שארע לנו עם נפילתו של מוטי ז"ל, אך עלינו לדעת שזהו מכלל החוקים ולא נוכל להבין עומק הדין.

נזכרים אנו בעזה (שמואל ב' פרק ו) אשר "שלח אל ארון האלוקים ויאחז בו... ויחר אף ה' בעזה ויכהו שם האלוקים על השל וימת שם". חז"ל דרשו "על השל" לשון שגגה, — "בשלו" ובכ"ז הוכה ומת. "ויחד לדוד על אשר פרץ ה' פרץ בעזה". קשה להבין גודל העונש אך תוצאה חיובית לו: "וירא דוד את ה' ביום ההוא". בבחינת "בקרובי אקדש". וכן במיתת נדב ואביהוא. יום הקמת המשכן היה יום שמחה לישראל כיום שנבראו בו שמים וארץ, יום שנטל עשר עטרות, יום שבו מחל הקב"ה לישראל על חטא העגל, והיו ישראל ככלה הנכנסת לחופה. ובו ביום הוכה אהרון ומתו שני בניו. מדוע ארעה סתירה כזו? מהי הסיבה לאסון הנורא? על כך באה תשובת משה: "הוא אשר דבר ה' לאמר בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד". נראה לפרש שע"מ להראות לכל ישראל את הענין של מורא

מקדש, "נורא אלקים ממקדשיך", לכן מתו נדב ואביהוא דוקא ביום שבו שרתה שכינה על המשכן וישראל.

הענין של "והתהלכתי בתוכם" יכול לגרום ח"ו לקלות ראש, וכן ארע אפילו לגדולי ישראל "ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו, ויחזו את האלוקים ויאכלו וישתו" ופרע להם באש של תבערה.

וכך נעשה דין בנדב ואביהו, "כשהקב"ה עושה דין בצדיקים מתיירא ומתעלה ומתקלס... וכן הוא אומר נורא אלקים ממקדשיך, אל תקרא ממקדשיך אלא ממקדשיך".

לפני שנים שמעתי מהרב שמחה הכהן קוק שליט"א, רבה של רחובות, בעת שביקרתי אצלו כחודש לאחר התאונה הקשה בה נספו אחיו הרב שלמה קוק זצ"ל, רעייתו, ושניים מבניהם ר"ל, פרוש על הפסוק "נורא אלקים ממקדשיך" מהיכן למדנו יראת אלקים? — ממקדשיך, מחורבן בית המקדש. אין דבר יקר יותר, מקודש יותר וחשוב יותר מבנין ביהמ"ק, ואם בעוונותינו נחרב ביהמ"ק, הרי שמעתה אין לתמוה על כל אסון, ואפי' על השואה. הכל בגדר אפשר, אם בית המקדש נחרב, אז הכל אפשרי. דהיינו "נורא אלקים" — מהיכן? — "ממקדשיך"! א"כ בעת שמסיימים סדר קדשים לעילוי נשמת מוטי ז"ל, מרגישים יותר את הענין של "בקרבי אקדש", את האפשרות שיש קרבן יחיד המלמד, מחנך ומכפר על הכלל. את הלימוד שבקודש יש מצוה של "מורא מקדש" זהו קרבן שהוא מכלל החוקים, שקשה להבינו, אך אפשר ליתן בו טעם — "נורא אלקים ממקדשיך"...

תגובת אהרון על תשובת משה למיתתם של נדב ואביהוא היתה "וידום אהרון" ופירש הרשב"ם שם "בקרבי אקדש ועל פני כל העם אכבד — זהו כבוד השכינה, כשרואה בניו מתים ומניח אבלו בעבודת בוראו. וידום הארון — מאבלותו ולא בכה ולא התאבל". א"כ לדעת רשב"ם, קידוש ה' במיתת בני הארון, נעשה ע"י "וידום הארון". תמהים אנו — מה ארע למוטי? מדוע כה נענשנו? ותגובתנו תהיה — שתיקה!! "וידום הארון"! קבלת הדין באהבה, וכך "יתגדל ויתקדש שמיא רבא"...

אמר יהושוע הנביא: "הצדיק אבד ואין איש שם על לב, אנשי חסד נאספים באין מבין כי מפני הרעה נאסף הצדיק" (ישעיהו נז-א). ושמעתי לפרש: הצדיק

בחתונה (אלי ברין), בישיבת מרכז הרב י"ד באב תשמ"ד (12.8.84)

— אבד", מתי פטירתו של הצדיק נחשבת אבידה? כאשר אין איש שם על לב" אבל אם המשפחה והחברים שמים על לב, חוזרים בתשובה, מתאמצים בתורה ובמעשים טובים, הרי אין זו אבידה. ככל שנקבל את הדין האהבה, נקיים "וידום אהרון", נתאמץ בתשובה, תפילה וצדקה, כן לא יהיה קרבנינו אבידה, ואולי נבין מעט יותר מדוע ארע כך. ועתה נעמיק יותר בענין הקרבן — סיום סדר קדשים. הגמרא במסכת מנחות דף קי, אומרת: "לעולם זאת על ישראל — אמר ר' גידל אמר רב זה מזבח בנוי ומיכאל שר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן". ובמסכת חגיגה דף יב: "זבול שבו ירושלים ובית המקדש ומזבח בנוי ומיכאל השר הגדול עומד ומקריב עליו קורבן בכל יום, שנא' — בנה בניתי בית זבול לך, מכון לשבתך עולמים". ובענף יוסף שם הביא התוס' (בסוף מס' מנחות): "יש מדרשות חלוקין, יש מי שאומר נשמותיהן של צדיקים, ויש מי שאומר כבשים של אש, היינו שגם בזה"ז יש קרבנות למעלה. לחד מ"ד נשמותין של צדיקים, ועל כך מתפללים אנו — ואשי ישראל ותפילתם מהרה באהבה תקבל ברצון... ועוד שם בשם ספר "חכם הרוזים"..."ואחר החורבן א"ל הקב"ה — לא תקריב לפני דמות קרבן שור וכבש ועז... כי אם נפשות הצדיקים ותינוקות שלא חטאו והם עולים לריח ניחוח". ובמדרש הנעלם: "א"ר חיא הקרבה זו אינה כשאר קרבנות, אלא כאדם המקריב לדורון לפני המלך". ובשו"ע של הרב בעל התניא כתב: "ואישי ישראל... הן הקרבנות שמקריבין הצדיקים ומוסרים נפשותיהם להקב"ה על כל דיבור היוצא מפייהם המכונה בשם מזבח, באהבה רבה הבאה עליהם מלמעלה... וזוהי תפילה הנקראת עבודה שבלב. והקרבנות אלו שהן באש ההתלהבות נקראות אשי ישראל, ותפילתם הוא גוף התפילה שהן תיבותיה" ועיי"ש. היינו: מסירות הנפש של הצדיקים במעשיהם ובתפילתם, הרגשת הקירוב שיש לכל צדיק בתפילתו אל הקב"ה, זהו הקרבן — ה"ואשי ישראל".

וכאן ענין סיום סדר קדשים לאורו ולזכרו של מוטי ז"ל, יסוד של חוסר הבנה — "כי הקרבנות מכלל החוקים הם", ויסוד של התקרבות, הקרבת קרבן קרוב של כלות הנפש, הנפש יוצאת ושואפת להתקשר למקורה "נפשי יצאה בדברוי". אנו עומדים בתקופת הי"ב חודש לפטירתו של מוטי ז"ל. ידוע לכם שדיני האבלות ודרגות חומרתן מכוונים נגד הדינים והתהליכים העוברים על הנשמה הרוח והנפש עד למנוחתה השלימה. מצווים אנו לדאוג ולירא ממידת הדין, "חבר

שמת, תדאג כל החבורה כולה", ולעזור לנשמה בדיניה בשנה הראשונה. כל צדקה שניתן, כל לימוד תורה שנלמד ותפילה שנתפלל נכוון בה "לעילוי נשמתו של ר' מרדכי בן צבי דב ז"ל". אנו בני החבורה מחוייבים בדבר ומועילים לנשמה, בעיקר בלימוד משניות ואמירת תהילים.

עדיין לא הגיעה עת הנחמה, אך מחוייבים אנו להתחזק ולצפות לישועה. הרמב"ן כתב בסוף פרושו לספר איוב: "...על כן אני חושב כי לא אירע להם כן, רק השטן לקח כל אשר לאיוב והוליד אותם אל המדבר... והשטן ידע כי רצון האל בנסיון בלבד ולא רצה לשלוח בהם יד להמיתם".

וכתב ה"שפת אמת" שכן יתברר לעתיד לבוא בגאולת ישראל. כל יסורינו יראו בעת הגאולה כדמיון בלבד, רק כנסיון, ה' ישיב את שבותינו, ויראנו שלא היה כל חסרון — רק בדמיון, לנסותינו ולהגדיל שכרנו.

להתנחם משמעותו: להתחרט. יסוד הנחמה הוא חרטה, חרטה על הצער — כיון שיובן לנו מדוע ארע כל זאת, בבחינת "ותשחק ליום אחרון, — מסתכלים ביום המיתה ואומרים שירה". אסיים במסקנת הגמרא על ספר איוב (ברכות יז) "אמר ר' יוחנן, כי הוה מסיים רבי מאיר ספרא דאיוב, אמר הכי: סוף אדם למות, וסוף בהמה לשחיטה, והכל למיתה הם עומדים. אשרי מי שגדל בתורה, ועמלו בתורה, ועושה נחת רוח ליוצרו, וגדל בשם טוב, ונפטר בשם טוב מן העולם. ועליו אמר שלמה בחוכמתו — טוב שם משמן טוב".

"אני מאמין באמונה שלימה שתהיה תחית המתים, בעת שיעלה רצון מאת הבורא יתברך שמו ויתעלה זכרו לעד ולנצח נצחים".

ש.ג.

אזכרה

(שנתיים לנפילתו של מוטי ז"ל, כ"ו אב תשמ"ו)

כ"ו אב תשמ"ד, פלוגה ב' בגולני מתכוננת לצאת לתרגיל לילה. תדריך קרב במחלקות, מוטי יודע את תפקידו, קשר מ"פ, הוא נשאר באוהל ללמוד "פנים מסבירות לתורה" ואז... נשמעת יריה. הפחד שמשו קרה מקפיא, ואז מתעשתים, החובשים רצים לאוהל מחלקה 3, איציק הרופא מגיע מהמקלחת עם התאג"ד ומטפל, אחר כך המסוק עם הצוות הרפואי נוחת.

המ"פ גברעם יוצא מהאוהל: "כל המאמין בה' אלוקי ישראל שיגש לבית הכנסת לומר תהילים" — "תביאו לי את הטלית והתפילין לבית חולים" — מבקש מוטי, ולקמב"ץ הוא אומר: "חבל שבזמן הקרוב לא אוכל להיות לוחם, אני רוצה להיות סמל מבצעים בקשר".

...מתלווץ עם המג"ד והמח"ט, צוחק עד הרגע האחרון. חושק שפתיים מכאב, יש הקלה רגעית ושוב המצב מחמיר, מחליטים לבצע ניתוח שדה במקום, ואחריו מוטי מועלה על אלונקה, למסוק שמתרומם... נישא אל השמים... הפלוגה בפקודה יוצאת לתרגיל. היה משהו באוירה שאמר את מה שהלב לא רצה להאמין. אח"כ בקשר מגיעה הבשורה המרה: מוטי איננו...

מכתב שהוא שיר לזכרו!

הילה,

ברכה ואור,

שלום לך, רציתי לספר לך: את יודעת כבר שנתיים אנחנו נושאים את זכרו של מוטי איתנו, כמו שמך-הילה, כמו הילה של אור שאת מקור האור לא רואים, אבל האור קיים ומקרין, כמו השקיעות והזריחות שראינו לא מעט, שהשמש כבר שקעה אבל האור עדיין קיים ומאיר, כך לגבי מוטי זכרוננו איתנו לברכה, הוא איננו בחיים מבכים אנו את חסרוננו, אבל דמותו, אישיותו היא לנו לסמל, הילה של אור.

הפרטים, הסיפורים הקטנים, עם הזמן מיטשטשים. אבל ציור דמותו כמו שהיה — משכמו ומעלה, בהתלהבות ובמרץ, באוירה שיצר סביבו, בישיבה, בצבא ועם חניכיו בתנועה זכורה לנו כחלק מאתנו, חבר שהערכנו, כמדריך וכמחנך.

להמשך, מוטי לא זכה, אבל ההמשכיות שלו במעשים הטובים והנצחיים שעשה שאין מוות וחידלון שולט בהם לעולם... ועכשיו אתה לנו דמות למופת, לחיקוי — לסמל.

אנחנו אומרים: "על זה מוטי בודאי היה אומר כך", "ואיך את זה הוא היה עושה בהתלהבות".

אתה גם לנו זכרון, כאב על: נעורים ויופי שבשיא פריחתם חדלו, על מרץ שמחה וכוח מיוחדים לך — שפתאום אינם, על תוכניות מחשבות שרצית לעשות, לבנות, ללמוד וללמד ולא הספקת.

קראתי שיר שכתב המשורר יהודה עמיחי, שיר שלצערו במדינת ישראל עד שיבוא שלום, אקטואלי ושכית, ואני מעתיק לך את השיר:

"בחיי, הרבה חלונות והרבה קברים
לפעמים חלון נסגר לעד,
ולפעמים דרך מצבה — אני רואה
עד למרחוק".

איך רואים דרך מצבה? וכמה זה — "עד למרחוק"?

לפעמים, התרגלנו לחשוב, שהחלון פתוח תמיד, ומה שאנחנו רואים, עובר וחולף לרחוב — זה לעד, נדמה לנו שתמיד נראה מי בא מי הולך, את המכוניות הנעלמות במורד הכביש, את הילד עם הילקוט בדרך לבית הספר, בבואת עצמנו משתקפת בחלון-כבראי... ואז פתאום... בבת אחת, הוא מוגף, ננעל בטריקה חדה וצורמת, כצווחת ה"קריעה" בבגד על מת. מול עינינו המבוהלות.

כשקורה אסון המבט הרגיל מאבד את משמעותו, וחושך שולט בחדר שבו החלון נסגר, עיניי יום החול האפורים: החשבונות, המשכורת ושאלת הלחם מורדים באחת מסדר חיינו ואנחנו עומדים נרעשים מזועזעים וכואבים אל מול מצבתך. הישר! — מול משמעות סוד החיים והמות. — שנתנו לזמן מה, מיד מי שבדין לקחם. כשזה קורה: הכל נעצר! נקטע, ונדמה שאי אפשר להמשיך, מה טעם!! ומה יופי יש למה שרואים!! הכל מאבד את משמעותו, הכל טפל וחסר ערך, שחור וקודר.

נכרכו הימים הקשים של ימי אב והצער על החורבן, עם נפילתו של מוטי ז"ל. כאב על כאב, צער על צער זכרון על זכרון. — כללי ופרטי.

בגמרא ב"ב כתוב:

"שנו רבותינו כשחרב הבית בשניה רבו פרושים בישראל שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין, נטפל להם רבי יהושע אמר להם: בני מפני מה אין אתם אוכלים בשר ושותים יין? אמרו לו: נאכל בשר שממנו מקריבים על גבי המזבח ועכשיו בטל! ונשתה יין שממנו מנסכים על גבי המזבח ועכשיו בטל!"

אמר להם: אם כן, לחם לא נאכל שכבר בטלו מנחות, פירות לא נאכל שכבר בטלו ביכורים, מים לא נשתה שכבר בטל ניסוך המים. שתקו. אמר להם: בני בואו ואומר לכם: שלא להתאבל כל עיקר אי אפשר שכבר נגזרה גזירה, ולהתאבל יותר מדי אי אפשר שאין גוזרין גזירה על הציבור אלא אם כן רוב הציבור יכול לעמוד בה. אלא כך אמרו חכמים: סד אדם את ביתו ומשייר בו דבר מועט, ועושה אשה תכשיטה ומשיירת דבר מועט, שנאמר: "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני תדבק לשוני לחיכי אם לא אזכרכי" וכל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה. שנאמר: "שישו איתה משוש כל המתאבלים עליה".

כשזה קורה — הכל נעצר! נקטע ונדמה שאי אפשר להמשיך. איך אפשר! מה טעם ליין? ומה טעם ליופי? רק כאב חד שמקפיא הכל. היום דועך וכבה, הערב מחשיך ולילה שחור יורד עלינו.

ולאט לאט בחזקת היום שמאיר למחרת האבל, למרות שלא חשבנו שנעצור כוח לכך, "כשהמוות עלה בחלוננו", מתדפק היום, והזריחה על חרכי החלון המוגף שולחת קרני אור פנימה. "חוקות שמים וארץ לא ישובותי", "ואל חי וקים תמיד". "גולל אור מפני חושך וחושך מפני אור", "והוא עומד אחר כותלנו משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים ליום חדש". ושוב החיים זורמים כמו שהם, משאירים לנו במשך השנה דבר מועט – של מחשבות, של זכרונות. כותבים שיר, אוספים תמונות לאלבום, קובעים לימוד קבוע לעילוי נשמת, מסיימים מסכת, ומקפידים ב"קדיש" לזכור.

ויש מבט אחר: "לפעמים דרך מצבה אני רואה עד רחוק...". רבי עקיבא רואה עד רחוק – דרך מצבה נפתחים לו קברים וחלונות. שועל יוצא מבית קודש הקודשים החרב, חכמים בוכים, קורעים את בגדיהם, והוא צוחק, מביט רחוק רחוק, עד ימינו שילדים משחקים ברחובות ירושלים. לראות בחורבן, במוות – את הגאולה, את תחיית המתים הלאומית שאחרי הכל, לכך צריך עיניים גדולות, עיניים שנעצמו ב"אחד" וגוף שמצפה ל"בכל נפשך", – למרות שבגופו ננעצים מסרקות של ברזל. רבי עקיבא צדיק עליון צוחק, וחכמים בוכים, ואנחנו ה"קטנים" ודאי שנבכה, לא מתנחמים.

ב"אורות הקודש" כותב הרב קוק זצ"ל: "התענוג הנפלא של תחיית המתים, באור החיים, של העדן העליון, של טל האורות טלך, הוא משעשע את הצדיקים ומשמחם בשמחה עליונה תמיד, עד שכל ההפסקה בין ההוה לעתיד הגדול הזה וההרפתקאות שבנתיים, אינם נחשבת אצלם למאומה, ובטלים הם ממש כניצוץ קטן לפני גלגל החמה, ומסתכלים ביום המוות ואומרים שירה".

(אוה"ק חלק ב – "החיות העולמית")

השחרור מיראת המוות קשור במאבק רוחני כללי של הרוח, השלטת הרוח בתוכן חיי האדם, בקישור לערכים נצחיים ורוחניים, ובקישור לכלל האומה שחיה חיי נצח לא ישקר, כשהאדם שקוע בגוף ובנכסיו החומריים – המוות סופי מפחיד ומדכא – ומכאן טומאתו. מול זה שאיפת הנצח שמנצחת את המוות ומוחה דמעה מעל כל פנים.

מבטים שונים: יש מי שרואה את הסופיות במוות, בקבר הנסגר לעד, ויש מי שמאמין ומתפלל על כך 3 פעמים ביום שהקבר יפתח, שהגלות תגמר ויחזרו לא"י ויבנו החורבות, שכוונות ובתים, כרמים ושדות, וירושלים תמלא צאן ואדם. והגדולים עמוקי המבט חיים את זה! שהמוות הוא דמיון ושוחקים ליום אחרון. יודעים שהמוות – מום ביצירה הוא, שישראל נועד להעבירו – חרפת עם הוא לנו, "וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי ה' דבר".

"בחי – הרבה קברים..."

שבועיים לפני מותו של מוטי, בטי' באב נפל אריה בווארסקי ז"ל בלבנון, בחור מיוחד מהישיבה, ויצא לנו לדבר על כך: בחור צעיר ומבטיח שנהרג... על הכאב והבכי שלנו, על הרגשת החסר – ומול זה: קראנו מה שכותב הרב קוק ב"אורות הקודש" על שקר המוות שאינו אלא מציאות דמיונית שלנו ובעצם זה תגבורת החיים "ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלוקים בציון".

למוטי היו תוכניות. בשמירות הארוכות בארץ ובלבנון דברנו על המחלקה, על הקשר בין דתיים לחילוניים, על השיחות עם יואב, עמית ונחשון – מקיבוצי

במסיבת סיום ב"ישיבה לצעירים", תמוז, תשמ"ב

השומר הצעיר, על השאיפה שלו לגדול בתורה להיות תלמיד חכם, ועל ההתלבטות אם להמשיך ולשרת בצבא. ו... גם על האשה שתאהב ו"הבית" שתקים איך יראה, אפילו אמרת בחיך לחבר במחלקה "תראה שתהיה לי אשה יפה...".

ידברו הדורשים על צדיקים במיתתם קרויים חיים, על נחמה, על עולם הבא ושאר עניי אמונה "ישראל מאמינים בני מאמינים" ודאי שזה כך. אבל לנו משפחתך חבריך, אתה חסר, חלל ריק, ואנחנו מגיבים כפי מה שאנחנו אנושיים בשר ודם בוכים מתאבלים ומצטערים על תוכניות שלולא... ואלו לא... היו ברכה לעולם... שותקים וכואבים, ומצדיקים את הדין.

נכרכו הימים הקשים של כאב והצער על החורבן עם נפילתו של מוטי ז"ל, כאב על כאב, צער על צער, זכרון על זכרון, כללי ופרטי. ותכרך הנחמה במנחם אב. וכך מנחמים: "המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים" – וירושלים הנה מתנחמת, נבנת, בניה שגלו חוזרים אליה, בקשנו ללמוד מעט מר' עקיבא להגדיל את המבט לחזות בעיינינו בשובך לציון ברחמים ו"יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים".

"ומגלות לי יקרא דרור
וממחשך אצא לאור
ומארץ מאפליה להר המור
ולמרום הרים – ממעמקי בור
ומבשר טוב יניס כל עצבי"

(מתוך "עולת רא"ה"
שיר למוצאי שבת הרב קוק)

מאיר זליקוביץ

הרב בני אייזנר

מוטי קיים בחייו את מה שאמרנו עכשיו בתפילה, באותיות "נשמה".
בני אמרנו "נר לרגלי דבריד ואור לנתיבותי" ב"ש אמרנו: "שמרתי פקודיד ועדותיד כי כל דרכי נגדד". מוטי, כל מעשה שעשה, היה מתוך "נר לרגלי דבריד".
התקיימות דבר ה', התורה בהופעתה מתוך לימודה, מתוך שקידתה, לעולם המעשה, לעולם ההדרכה, לעולם הילדים. עכשיו, בדרך לכאן, קבלתי דברים שמוטי כתב: "...יש הלומדים ע"י ההדרכה, ע"י פגישה עם הילדים. המדריך חייב להוריד את המסר, את הרעיון הגדול שיש לו, אל עולם הילדים וממילא ההדרכה אינה ביטול תורה, אלא היא בונה את האדם ומכשירה אותו לקליטת התורה בדרך ארץ, במידות, בהדרכת חיי התורה וחי המעשה של האדם. היא הגשר מהצד הלימודי השקידתי בעולם הישיבה לעולם הילדים הנקראים "צאן קדשים" של עם ישראל".

המדריכים הם המוסרים והם המממשים את כל תוקף התורה בחיי היומיום שבין אדם לחבריו ובין אדם למקום של ילדי ישראל.

מוטי ראה בתנועת "אריאל" את הופעת התורה בהתקיימותה, ולכן הקדיש לה את מיטב כוחותיו.

רציתי גם לומר כמה דברים לחבריו של מוטי יבדלו לחיים ארוכים, מתוך דברי חייל שגם הוא נפל. ראשית עלינו להכיר את העובדה, שכל יהודי, כל בחור שנהרג בעת היותו לובש מדים, בעת שרותו הצבאי, אין זה משנה אם הוא נופל בתקרית, בהתקלות עם אויב או שהוא נופל בתוך אוהלו כשהוא לבוש מדי צה"ל ומקיים את מצוות העם והמדינה. בעצם התגייסות האדם לצה"ל הוא מכניס את עצמו למצב של פיקוח נפש. בפתחת קורס מכי"ם אמר לנו המ"פ טמפל הי"ד: "תדעו לכם, צה"ל זה לא חברת ביטוח!" כל חייל, ברגע שהוא נכנס למסגרת הצבאית, הוא נכנס למסגרת של קדושה עליונה, של קיום הגאולה בפועל במסירות נפש יומיומית. עשרים וארבע שעות ביממה, שלוש מאות שישים וחמישה ימים בשנה, הוא נמצא במצווה קדושה קודשים.

כותב יוני נתניהו הי"ד: "האדם אינו חי לעולם. עליו לנצל כמידת יכולתו את תקופת חייו, עלינו להשתדל למצות אותם עד תומם. יש אנשים שחיים תשעים שנה ומעלה ולא מספיקים הרבה, ויש אנשים בני שמונה עשרה, תשע עשרה ועשרים שמספיקים הרבה יותר. כל רגע ורגע מורכב משניות ומחלקיקים יותר קטנים. כל חלקיק של דקה אסור שיחלוף לשוא. אני חייב להרגיש שלא רק ברגע מותי, אוכל להגיש דין וחשבון על התקופה שבה חייתי, אלא בכל דקה ודקה מחיי אוכל להתייצב ולומר – כזאת וכזאת עשיתי. המוות איננו מפחיד אותי, אינני מפחד מפניו מפני שאינני מיחס ערך רב לחיים ללא מטרה, ואם דרוש יהיה שאקריב את חיי להגשמת מטרה, אעשה זאת בשמחה".

מוטי! הצטרפת לחבריד, רעיד שכאן בהר הרצל ובמקומות אחרים בארץ, משום שידעת שכל ערכם של החיים הם במידה שיש בהם אידיאל, בה במידה שיש בהם מטרה נשגבה של כלל ישראל.

אני רוצה לסיים מתוך דברי הסיום של מגילת אסתר: "כי מרדכי היהודי..."

— מוטי שלנו, מוטי תלמידנו, חברנו, מדריכנו, — "רצוי לכל אחיו, דורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו". ולקראת הימים הנוראים הבאים לקראתנו, תהיה דובר שלום לכל זרעך, לכל ילדיך פה ולכל כלל ישראל.

בהר הרצל ביום השלושים, תשמ"ד

מאיר זליקוביץ

קשה לי עדיין לדבר... עדיין אני זוכר אותך כמו שהיית... עם מכשיר הקשר עליך, עדיין שומע אותך בתפילה... אתה היית ש"ץ קבוע שלנו מתחילת הטירונות ובמשך כל הזמן. הכרתי אותך עוד מהישיבה, עוד מההדרכה, הרבה מאוד הדרכנו יחד. אבל אני אדבר בעיקר על הזמן שהיינו יחד בצבא, שנינו קשרים אחד ליד השני, יום ולילה עשרים וארבע שעות ביממה. לפני הצבא אמרת לי: "מאיר, אני רוצה ללכת ל"גולני", כי בשריון ובתותחנים אני לא אוכל להחזיק, לכלוא את הגוף בתוך הטנק..."

היית חייב את המרחבים. לרוץ, להסתער, כמו שהיית עם כל הכח שלך. לא התפלאתי כשאצלך בבית, כשבאתי, ראיתי בכת"י שלך מועתקת דוקא אותה פסקה שהרב כותב על הגבורה הגופנית שמיוחדת כ"כ לדור שלנו, דור הגאולה שם בספר "אורות" הרב כותב: "גדולה היא תביעתנו הגופנית גוף בריא אנו צריכים, התעסקנו הרבה בנפשויות, שכחנו את קדושת הגוף, זנחנו את הבריאות והגבורה הגופנית, שכחנו שיש לנו בשר קודש לא פחות ממה שיש לנו רוח הקודש..."

ובסוף דבריו כותב הרב על התשובה של הדור: "... כל תשובתנו תעלה בידינו רק אם תהיה, עם כל הוד רוחניותה, גם תשובה גשמית יוצרת דם בריא, בשר בריא, גופים חטובים ואיתנים, רוח לוחט זורח על גבי שרירים חזקים, ובגבורת הבשר המקודש תאיר הנשמה שנתחלשה, זכר לתחת המתים הגופנית".

כזה היית מוטי, רוח לוחט, המון מרץ, המון רצון, המון כח על גבי שרירים חזקים על גבי גבורה גופנית שכ"כ היתה מיוחדת לך, וכח הרצון שלך גם זורח ולוחט אמרת לנו כמה פעמים: "או שאחזור לישיבה ואהיה לרב גדול בישראל, או שאחליט להשאר בצבא ואהיה רמטכ"ל... שיהיה רמטכ"ל דתי בצבא..." לא פחות מזה! ואנחנו האמנו בך, ידענו שיש בך תמימות, יש בך ישרות, אבל גם כח רצון גדול שאם אתה רוצה משהו אתה עושה.

המדרש אומר שהסיף והספר ירדו יחד לעולם. את זה ראינו אצלך תמיד. ספר ביד שלך, ותמיד תמיד, בכל זמן פנוי, לומד. כשסידור התפילה ביד שלך בתור שליח ציבור, כקורא בתורה, תמיד ידענו כשמוטי נמצא, יש מי שיקרא בתורה. אני זוכר שבאת אלי בטירונות בשיא הלחץ, בשיא האימונים הקשים, הטרטורים וכל זה... ואמרת לי: "מאיר, הספקתי לגמור את מסכת גיטין! הספקתי לחזור על כל מה שלמדתי עכשיו בישיבה!" גם באותו יום כשנפגעת, היה פתוח לידך הספר "פנים מסבירות לתורה". הפסקת את הקריאה כדי להקשיב... תמיד היית מקשיב, תמיד החבריה שהיה להם קשה, חברים מהמחלקה שהיו להם בעיות

בבית היו חברים טובים של מוטי, והוא תמיד היה מקשיב ועוזר. גם כשנפגעת נשארתי להקשיב. אמרתי לך: "מוטי, בוא ונצא החוצה", אמרת לי: "בסדר, מיד" נשארתי כדי להקשיב ואז נפגעת.

אי אפשר להתעלם... ביום האחרון היה מסדר בוקר. במסדר בוקר אסור לדבר ונדאי שאסור לקרוא, ומוטי מוציא משניות באמצע מסדר בוקר ולומד... צעקתי עליו: "מוטי! תסגור, זה לא הזמן, אתה באמצע מסדר!" ומוטי מחייך וממשיך גם לסמל שבא אחר כך ושאל אותו "מה אתה עושה?" הוא ענה: "לומד משניות, אפשר ללמוד הרבה משניות בצבא..."

העזת לבוא למפקדים ולהעיר להם דברים שהרבה אנשים לא העיזו לומר, מתוך אמת, מתוך נשגות למי"מ ואמרת לו: "למה לבחור הזה מגיע עונש?" בחודשים הראשונים בצבא, למוטי לא נכנסה המשכורת הצבאית, אני לא יודע... היתה טעות והוא לא קיבל משכורת. אמרתי לו: "מוטי, תלך, תברר מה זה" והוא אמר לי: "לא משנה, שתהיה תרומה לצה"ל..." וככה הרבה זמן לא קיבל כסף מהצבא.

מוטי תמיד היה מתגאה בזה שלמד בישיבת "מרכז הרב", בזה שהלך לשרת ב"גולני", היה קשר מ"פ, תפקיד מכובד ואחראי. התגאה גם בזה שהיה בסיירת וחזר בגלל מכתב שכתב לו המ"מ באופן אישי: "מוטי, אנחנו צריכים אותך פה בפלוגה. אם יש לך יתרון, אם דברת על לתרום, מקומך איתנו כאן" וחזרת. לא מקובל שמ"מ כותב מכתב לטירון בתחילת הטירונות, ואלוהיך הוא כתב-זהה התאים לך. ביום האחרון כולנו היינו עייפים. חזרנו מתרגיל, כולם רצו ללכת לקנות ב"שקס", אבל לאף אחד לא היה חשק לקום. מוטי קם, עבר ועשה רשימה בין כולם מאחד לאחד "מה אתה צריך, מה אתה רוצה" והלך. אלו היו הדברים האחרונים שכתבת... תמיד כשהיה כואב לך, היית חושק שפתיים וממשיך. מוטי, כשהגיע לצבא היתה לו תאונה — קיבל מכה ביד, היה לו קשה מאוד לעשות גלגולים ולזחול, אבל הוא היה חורק שיניים, קם ועושה את הכל על הצד הכי טוב, הכי חזק, גם ביום שנפגע, לא שמעתי אותו צועק. צחק, דיבר, עודד, ביקש שנביא לו את התפילין ואת הטלית. רק צחק, ומי שעמד מסביבו — המח"ט, המג"ד — כולם היו באוהל — צחקו איתו. לא האמנו שזה עד כדי כך... אתה צחקת וגם אנחנו צחקנו יחד איתך.

היית שליח ציבור שלנו, ועכשיו מתקרב ראש השנה, ואנחנו מאמינים שתמשיך להיות ש"צ שלנו בשמים. תתפלל על המשפחה, על הפלוגה שעולה עכשיו ללבנון, שתחזור בשלום בלי אף נפגע, על הישיבה, ועל כל החברים שלך. מוטי, כשהיה שליח ציבור היה שר "אני מאמין" בסוף התפילה — "אני מאמין באמונה שלימה בביאת המשיח ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא". כולנו היינו רדומים, עייפים ומוטי היה שר לבד סולו. גם בלבנון כולם זוכרים אותו שומר במגדל למעלה, ושר. בערב שבת שומעים את מוטי שר בקול. לא היה מתבייש לשיר. שתהיה ש"צ שלנו הלאה... ויהי זכרך ברוך.

גברעם הגלילי (מ"פ)

ערב טוב לכולם.

קודם כל צר לי מאוד — ואני מצטער גם בשביל מוטי — שאני נאלץ לדבר פה במעמד כזה, כי מוטי מהיום הראשון שהגיע אלינו תמיד שאף וביקש ורצה ודיבר שנבוא לישיבה, שנכיר את הישיבה. משום מה הוא ראה בי לפחות, מועמד להיות פעם חלק מכם, וחבל שאני צריך לבוא ולעמוד בהיכל הזה ביום השלושים שלו ולדבר לזכרו, במקום לשבת פה איתו ועם חבריו, וסתם להכיר את העולם הזה שבסך הכל הוא די רחוק מאיתנו. מוטי הגיע לפלוגה שלנו עם חבריו מאיר כהן ומאיר זליקוביץ, בערב חורפי בתחילת הטיירות, כמעט לפני שנה. זה היה מין שלב כזה שאפשר היה לבקש מהשלישות את מי לקחת ולאן, והיות ורציתי שיהיו לי בפלוגה גם חבריה מהסוג הזה, מה שנקרא ב"גולני" — "חתך נאמן של עם ישראל", שאפתי שבפלוגה יהיו אנשים גם מהרובד הזה, מהחבריה של הדתיים-לאומיים, אז "השתלטנו" על החבורה הזאת, על השלושה האלו. הם נכנסו לפלוגה והתבלטו מיד בשאר הרוח שלהם מעל כולם, ממש כך, ומוטי במיוחד. הוא היה הרוח המובילה, הרוח החיה בכל דבר. מההתחלה הוא היה זה שדיבר כל הזמן ודאג לכל, ואני עצמי כיניתי אותו ה'גבאי הראשי', ה'שמש הראשי' של הפלוגה. יש לנו ב"ה מספיק חבריה דתיים בפלוגה, ותמיד הוא דאג לכך שהתפילה תהיה בזמן, והיה משכים את כולם ודואג שיהיו בזמן בתפילה.

מוטי לא היה מתבייש. היתה לו דלת פתוחה אצלנו לבוא ולבקש מה שצריך לנושאים האלו של התפילה והלימוד. הוא ידע לעשות את זה בהעזה, מה שלא כל טירון היה מעז לעשות באותה תקופה של תחילת הטיירות. אָלִי היה פונה בגוף שלישי ומדבר דברים שאף אחד לא היה מעז להגיד, אבל הוא היה אומר אותם ולא יכולתי להגיד לו: "הי איך אתה מדבר?" כי הוא היה עושה את זה בצורה ממש מכובדת. כשאני אומר שהוא התבלט מעל כולם, אז הוא גם זכה — ממני לפחות — ליחס מיוחד, ובעקבות זאת, כשעברו לשלב יותר מתקדם בטיירות, הוא גם נהיה לקשר מ"פ. קשר מ"פ זה תפקיד כזה... קצת יותר מכובד... מה שנקרא בצבא "ראש גדול". הוא היה צמוד אלי יחד עם חבריו זליקוביץ, מה שהתבלט אצלו זה כח הרצון האדיר, והיכולת לקבל באהבה את כל מה שעוברים בטיירות — ואם אתם עושים צבא, אתם יודעים כמה זה קשה — וברגעים הכי קשים הבחור הזה היה צוחק: "מה הענינים מוטי?" — "הכל בסדר..." בשבוע שהפלוגה היתה במצב הכי קשה שלה. היה מדהים לראות את הבחור הזה, מכף רגל ועד ראש כולו בוך, כולו רטוב, כל הפלוגה — 150 איש — רועדת מקור, ועומד הבחור הזה, בלי גופיה אפילו, עם חולצה דגמ"ח פשוטה מלאה בוך, על אחת הגבעות בצפון השומרון, וצוחק... מבסוט, "למה אתה צוחק מוטי?" — "וואלה כיף פה..." זה כח שאני — חמש שנים ב"גולני" — לא נתקלתי בתופעות כאלו, וזה התבלט אצלו לאורך כל הדרך.

אני יודע שהיתה התלבטות גדולה בין כל החבורה הזאת, אם לבוא לצבא או לא לבוא לצבא. גם הרבנים פה דברו על זה ששאלו בעצתם. אבל כשהם באו לצבא הם עשו את הכל — והם עושים את זה עד היום — על הצד הטוב ביותר. באהבה ובאמונה, כאלו חלק מקיום המצוות. ככה אני לפחות רואה את זה.

בכלל בצבא, הרובד הזה של חובשי הכיפות הסרוגות הוא מאוד מבוקש ע"י מפקדים, כי זה נוער מעולה, חבר'ה מעולים. יש לנו גם הרבה אחרים מעולים. גם קיבוצניקים של השוה"צ מעולים, אבל אלה במיוחד, כי הם עושים את העבודה שלהם באמונה, ברצון ובאידיאל. הם יודעים ש"זהו זה, צריך לעשות את זה על הצד הטוב ביותר כי אין לנו ברירה אחרת" וזו תוצאה של חינוך.

מוטי היה צמוד אלי הרבה בתרגילים הגדולים, בתרגילים הפלוגתיים ובאימון. גם בלבנון הוא היה צמוד אלי המון. בכל ה"הקפצות" שהיינו עושים שם בכל יציאה למה שנקרא "עבודות ציבוריות" בלבנון, הוא היה צמוד אלי ויצא לנו המון להתוכח. תמיד היו לנו ויכוחים על אלוהות, על קיום המצוות של עשה ולא תעשה, על שבת – לא שבת, על יחסים בין בנים לבנות – שעכשיו מסתבר שזה היה אחד מהעיקרים שהוא עסק בהם ולכן עזב את בני"ע ועבר ל"אריאל"... אני עוד לא בקיא ברזים האלה אבל משהוא כזה... ממש יצא לנו המון להתוכח והוא היה פשוט בן-שיח כזה ש"כיף" לדבר איתו.

לא נעים להגיד כי יושבים פה חבריה מהפלוגה שלי, אבל היחידי שהיתה לו באמת הזכות, ושהיה מותר לו לבוא ולדבר עם המ"פ ה"נורא" בצורה כזו חופשית ועם כל הלב, זה היה הוא, ואולי עוד שניים-שלושה בודדים. אני לא יודע אם זה נחשב פה לחטא, גדולי התורה שיושבים פה יחשבו את זה אולי לחטא, אבל אני ניסיתי במשך כל הזמן ל"טפטף" לכל השלושה שבאו מ"מרכז-הרב" – תקראו לזה אולי ארס, אבל אני לא חושב שזה ארס, להיפך זה חשוב מאוד – שהם צריכים להשאר בצבא, כי כשם שצריכים ללמוד תורה, כך צריכים לשרת בצבא, וחשוב שהטובים ביותר יובילו את הצבא הזה. אז, בסיום הטיروנות, כשהתחילו לדבר 'מה עושים', חוזרים לישיבה או לא חוזרים לישיבה, התחלתי לשכנע, להסביר ולנסות, 'לסגור ענין' מה שנקרא, שאכן השלושה ישארו בצבא ובמיוחד מוטי. זה ברור לכולם שהוא היה מדרך טוב וידע לעבוד עם אנשים ולעזור לאנשים – ועל זה עוד נדבר – והיה חשוב מאוד שהוא ילך לקורס קצינים ויהיה קצין, ב'גולני'. לצערי זה לא יצא. בדקות הראשונות שנפגע, הוא שכב באוהל וכולנו עמדנו מסביבו. ה"מקצועיים" עמדו וניסו לטפל בו ואנחנו עמדנו סתם על תקן מעודדים אחד הדברים הראשונים שהוא אמר כשנפגע "אה! אז עכשיו אני לא אוכל להיות קצין..." ממש כך הוא אמר. יכול להיות שבסתר ליבו התגבשה ההכרה שהוא יהיה קצין, ישאר בצבא ויתן את השנים שלו כקצין, ואח"כ יחזור ויהיה אולי רב גדול בישראל, כמו שדברו פה. ואני בטוח שהוא היה יכול להצליח בשני הדברים הללו באותה מידה.

לא סתם מדברים ואומרים כל הזמן שהוא היה עובד טוב ועוזר לחברים גם באזרחות וגם בצבא. הדברים בדוקים וברורים על אופניהם. אני אפילו קצת מתבייש שרק אחרי שהוא נהרג שמעתי כל מיני ספורים שאפילו אני לא ידעתי עליהם, איך שהיה עוזר לאנשים שהיו זקוקים לעזרה בתוך הפלוגה ובתוך המחלקה שלו, אנשים שהם חיילים בודדים. אותו בחור שפגע בו, מוטי ניסה מאוד לעזור לו אם בשיחות, או בעזרה "תכליס" לשקם אותו באיזה בית, ולא רק לו. לכל בחור הוא היה עוזר. מתנדב לכל עבודה שכל האחרים היו מתעצלים לעשות. מין טיפוס כזה שאוהב פשוט לעזור, לא יכול לשבת רגע במנוחה. דברו פה כבר על הנושא של התפילין והטלית. זה היה מובן מאליו. זה "פֶּקֶל" אצלו. אם היינו נוסעים בנגמ"ש לתרגיל, או בתרגיל רגלי, בפאוצ' האחורי היה

שם את הטלית והתפילין והסידור בשביל להתפלל בבוקר. גם כשנפגע, ביקש מהחברה שיביאו לו את הטלית והתפילין.

הוא נפגע תוך כדי הכנות לתרגיל פשיטה לילית של הפלוגה. כל הפלוגה היתה מוכנה לצאת ל"מודל" לקראת הפשיטה הזאת, וממש ארבע דקות לפני מסדר היציאה זה קרה... מוטי לא נראה עם הרבה דם, והאמנו — וזה היה נראה על פני השטח — שהנה זה בסדר זה מסתדר. אני יצאתי מהאוהל ואמרתי לחברה: "זה בסדר, הכל מסתדר, המצב התיצב, תיכף מפנים אותו לביה"ח ואפילו לא עם מסוק אלא באמבולנס", למרות שמסוק כבר היה בדרך. כל הזמן הזה שטיפל בו, שהרופא טיפל בו, שהחובשים טיפלו בו (אפילו הביאו מסוק עם רופאה מוטסת) הוא לא הפסיק לצחוק עם החברה... לא הפסיק לצחוק! שאל אותו כל מיני שאלות, התבדח איתנו, אמר לרופא: "מה אתה עושה לי?", והמצב היה ממש טוב אלא שלאט לאט זה התדרדר. זה היה מדהים לראות אותו בזמן שחלף בין הפגיעה לבין איבוד ההכרה. אני לא נתקל הרבה בדברים כאלה ולא שמעתי הרבה על דברים כאלה, ואצלנו — לצערי — יש נסיון מר עם הרוגים ופצועים. מוטי התלוצץ עם המח"ט, עם המג"ד, ואלו דברים שנחקקים לנו בזכרון, אנחנו עד היום מדברים על זה ולא מבינים איך זה אפשרי בכלל.

הידיעה הזאת שהוא נפטר, הגיעה אלינו בצורה ממש אכזרית. זה מעמד של חיילים צעירים בלי נסיון בשכול, ממש בוכים...

אחרי שפינו אותו לבי"ח המשכנו כרגיל. חייבים להמשיך כרגיל גם אם יש נפגעים, לא עוצרים אימונים בגלל זה. כל הדרך הלכנו בתנועה רגלית לביצוע תרגיל הפשיטה, אבל חשבנו, והראש שלנו היה ב"סורוקה" — במה שקורה עם מוטי. כשהגענו למקום, עשינו את מה שהיינו צריכים לעשות ויצאנו מהמקום הזה. לילה, שקט, יוצאים מהמקום וצריך להתחיל בתנועה רגלית חזרה, ואז עצר אותי המג"ד ממש בחושך. שאף אחד לא יראה וידע, ואמר לי שמוטי נפטר, אמנם אני ותיק, אני מ"פ, אבל זה שוק אדיר, מכה איומה. לא אמרתי זאת לאף אחד והתחלנו ממש לרוץ בחזרה. החיילים הבינו את זה. הם גם שמעו משהו כזה באיזה מכשיר קשר שמישהו דיבר על משהו דומה. אז סגרתי גם את מכשירי הקשר כדי שהם לא ידעו. רציתי לספר להם רק כשגיע בחזרה. כשהגענו לבה"ד, אני לא יודע... חשבתי איך להגיד את זה... קשה להגיד דבר כזה בסך הכל... ופה אני רוצה לחזור על מה שאמרתי להם. דבר שהוא כל כך נכון, נכון וממש מזעזע. שתמיד, פשוט תמיד, הטובים ביותר הם אלה שהולכים... אני נתקל בזה לאורך כל הדרך. אנחנו, לפחות אני, אשתדל בתוך המסגרת המצומצמת שלנו בפלוגה, "פלוגה ב-51" זה נקרא, לשמור על רוח הדברים שהיתה בזמנו. גם עכשיו מקפידים שהתפילה תהיה בזמן, ושילמדו תורה בשעות הפנאי, ובאים ומתרגשים עלינו הימים הנוראים, אז כבר מכינים הכל שהכל יהיה תקין, והאישיות הזאת תמיד מרחפת שם.

זהו. אפשר עוד להפליג בסיפורים על כל מיני קטעים שהיו איתו, על כל מיני "קוריוזים" או דברים יותר רציניים, ולא לגמור. אבל... זו אישיות, זו דמות שלא נתקלים בה כל יום, וחבל... חבל שכך זה נגמר.

יעקב שפירא, מזכ"ל תנועת "אריאל"

מוטי נולד בירושלים בז' באלול תשכ"ד ונפגע בחודש אב תשמ"ד. רק עשרים שנה חי אתנו מוטי ואף על פי כן כל כך חרוט הוא בלב כל מי שזכה להיות במחיצתו.

מוטי היה עבור כולם חבר נאמן וידיד מסור, אך למעלה מהכל היה לדמות ולסמל הערצה.

מוטי היה מדריך מלידה, כבר באמצע החמישית התחיל להדריך בתנועת הנוער "אריאל" בירושלים. להדרכה נתן מוטי את כולו, הוא אהב את החניכים והם אהבו והעריצו אותו. כשרק ראוהו מתקרב לסניף מיד היו רצים אליו וקופצים עליו.

תמיד, רצו כל השבטים בסניף שמוטי יהיה המדריך שלהם. למעשה היה מוטי המדריך של כולם, את כולם אהב, לכולם התמסר, עם כולם היה משחק, מטייל, יוצא לקומזיצים, שר, מספר סיפורים ומעביר פעולות – והכל מתוך התנדבות ומתוך מסירות אין קץ.

מוטי המשיך ללמוד אחרי ביה"ס היסודי בישיבה תיכונית בירושלים. כבר מהיום הראשון בישיבה בלט במסירותו הרבה לכולם ובהתחברותו לכולם. מוטי היה תמיד המדריך בישיבה, כל מי שלא היה לו חדר בישיבה, שהיתה חסרה לו מיטה, שהיה נזקק לכסף, שהיה רעב, מי שהיה לו קשה בלימודים, קשה בבית, שהיתה לו בעיה עם אחד החברים, המורים או הרבנים – תמיד היה פונה למוטי ומוטי לא היה נח עד שהצליח לעזור לכל אחד במה שהציק לו. מוטי לא ידע מעולם חיים פרטיים מה הם, כי את כולו נתן למען כולם עם כל העוצמה הפנימית והגופנית שהיתה לו, ותמיד היה מתלבט במה לתת ולתרום יותר.

הוא היה מספיק ביום אחד כל-כך הרבה, שכל מי שהיה מתבונן לרגע בקצב, פשוט לא היה מבין, אך היה יודע שזכה הוא מוטי.

מוטי היה יכול להתחיל את היום בלימוד בישיבה בירושלים, להמשיך אותו בצהריים בנסיעה צפונה על-מנת לסדר עניינים בסניף, לחזור בערב לישיבת הנהלה של תנועת "אריאל", בשעה מאוחרת בלילה להמשיך את לימודו עד מאוחר, וכמובן למחרת בבוקר להתחיל יום חדש באותו הקצב. כל זה לא היה אצלו משהו חריג, כי-אם קצב חיים קבוע.

למוטי היתה עצמה גופנית אדירה. החזקים ביותר בצה"ל לא היו מסוגלים לנצחו ב"הורדת ידיים". היה מסוגל לרוץ ריצות ארוכות בקצב מהיר ובנשימה של ספורטאי, למרות שלפני כן לא רץ ולא התעמל במשך שבועות.

מוטי היה חי הלכה למעשה את רעיון "תורה ועבודה" בו האמין כל חייו. היה לו שילוב מדהים של עצמה נפשית וגופנית כאחד.

מוטי אהב מאד את לימוד התורה בישיבה, ומתוך שמחה היה לומד עד שעה מאוחרת בלילה. אך הוא לא היה מסוגל להסתפק בלימודו העצמי ובזה שהוא לומד הרבה ומתפתח, הוא היה מוכרח במקביל להעניק מעצמו למען הכלל, ללמוד עם אחרים המתקשים בלימודם, להדריך בתנועת נוער, להפעיל את ועד התלמידים בישיבה, להוציא עלונים, לארגן טיולים, ועוד... כל זאת בשילוב עם

הלימוד בישיבה. את החופשות שהיו לו בישיבה, היה מנצל תמיד לעבודה. היה פועל בניין בישובים יהודיים בשומרון, מדרך קבוצות מישיבה במחנות גדנ"ע בצה"ל, מרכז מחנות וטיולים בתנועת הנוער, והכל – מתוך שמחה ודבקות וכמובן בהתנדבות.

מוטי היה בשיאם של הלימודים בישיבה והפעילות בתנועה, ומאד רצה להמשיך בהם ולתרום את חלקו בתחומים אלו, אך התלבט בליבו במה יתן יותר לעם-ישראל. אם בזה שימשיך ללמוד בישיבה ולהדריך בתנועה, או בזה שיתגייס לצה"ל. בכל אחד מהתחומים הללו יכול מוטי להצליח מאד ולתרום רבות. היו לו את הכישורים להיות 'ראש ישיבה' או מרכז תנועת-הנוער, ובמקביל – להיות קצין בכיר בצה"ל. אך הוא לא היה מסוגל להרגיש את עצמו מחוץ לצה"ל בשעה שהצבא זקוק כל כך לכוחות רעננים ואמיצים, והוא החליט להתגייס ולהתנדב לחטיבת "גולני".

הוא ראה בהצלחה בצה"ל – אידיאל, ורצה מאד להיות קצין ומפקד. לאחר כמה חדשים, נבחרו מהפלוגות, החיילים שרצו התאימו לסיירת, ומוטי היה כמובן ביניהם. הוא אהב את האימונים בסיירת ואת העצמה שבה, ורצה מאד להמשיך בה, אך מאידך רצה להיות בפלוגות עם החיילים הרגילים להם יוכל לעזור, לדחוף, ולתרום, והוא מאד התלבט אם להמשיך בסיירת או לחזור לפלוגות. ואז, קיבל מכתב אישי ממפקד המחלקה שלו בטירונות, ובמכתב הסביר לו המפקד כמה חשובה תרומתו למחלקה, וביקש ממנו לחזור אליה. מוטי כדרכו העדיף את הנתינה לכלל על פני הצלחתו האישית, ומרצונו עזב את הסיירת וחזר למחלקה בגולני.

גם שם בלט בכוחו הגופני העצום, ובכוחו הנפשי המיוחד, ובכל מה שרק יכל היה מתנדב ומסייע, דוחף ועוזר לכולם, ואהוב תמיד על החיילים והמפקדים. מוטי אהב את מדי צה"ל, והיה גאה ללכת בהם בעצמה ובקומה זקופה. הם סמלו עבורו את העצמה היהודית ואת הגאווה הישראלית בתקומת מדינת ישראל. גם בעת שירותו בצבא, המשיך מוטי את פעילותו בתנועת "אריאל", ובכל שבת שהיה יוצא הביתה היה מגיע אחה"צ לסניף, משוחח עם החניכים, ומספר סיפורים על "גולני". בסביבות יום העצמאות תשד"ס, נשלח מוטי מהמחלקה בלבנון לעבור קורס בארץ, ואז במקום לנצל את החופשות בקורס לבלות ולהיות בבית, ארגן מוטי את מחנה הקיץ של התנועה כהרגלו מידי שנה, ונתן לכל המדריכים את התחושה שלמרות שהוא בצבא, הוא עדיין עוזר להם בארגון ובביצוע המשימות.

המחנה היה נהדר. בנו אותו חניכיו של מוטי על הצד הטוב ביותר. בשבת שבין שני המחנות הגיע מוטי לחופש, אך ויתר על השהיה בשבת בבית, כיוון ששמע שצריך מתנדבים לאבטח את הציוד במחנה, ונשאר עם חניכיו במשך כל השבת במחנה.

מוטי רצה להספיק עוד הרבה מאד. רצה להיות קצין בגולני, לחזור לישיבה ללמוד וללמד תורה, לחזור ולרכז את תנועת הנוער "אריאל", אך לצערנו באותו שבוע ביום חמישי אחה"צ, פגע בו כדור מרובה של חייל בודד שמוטי כל כך אהב, והוא נפצע. כדרכו חייד, ובקור-רוח טיפל בעצמו וביקש לקרוא לחובש. כשהבין שהוא פצוע קשה, ביקש שיביאו עימו לבית חולים את הטלית והתפילין, וספרי הקודש שאהב, והביע את צערו על שכעת כבר לא יוכל להיות קצין בצה"ל.

בהיותו במסוק בדרך לבית-החולים אבדה לו הכרתו לאחר שאיבד דם רב. ובבית-החולים החזיר את נשמתו הטהורה לבורא העולם. מוטי איננו איתנו. אבל רוחו עודנה עימנו ודמותו תלווה אותנו תמיד. הוא מסמל עבורנו את החיים היפים, את החיים למען הכלל, את היושר המוחלט, את החיוך הבלתי פוסק, את אהבת האדם ואהבת הבורא, ואת מסירות הנפש למען האדם, העם והמולדת תוך כדי חיים.

בס"ד

ב' בכסלו התשמ"ה

יואב שרון, פלוגה ב'

לפני מספר ערבים ישבנו כמה חברים אחרי שסיימנו את השמירה לאותו יום דיברנו והעלינו זכרונות מן התקופה אותה עברנו ביחד, החל בטירונות וכלה במוצב בו אנו נמצאים עתה, כמוכן שבאופן טבעי גלשו הסיפורים לאותם הכוללים בהם את מוטי – לפתע הרגשנו כאילו גם הוא היה שם אתנו. חלק מאותם סיפורים העליתי על הכתב:

בתקופה בה היינו בצידון, היתה המחלקה מרוכזת במוצב מחלקתי, בעוד שכמה מן החיילים היו במוצבים נפרדים וביניהם מוטי. לאחר תקופת מה שנעדר מן המחלקה, שב אלינו ויורם אמר לו בחיוך כי לאחרונה לא עשה למען המחלקה... לא עברו שעות מעטות ומצאנו מדרגות חצובות בסוללה אל עמדת הש.ג. ואף כתובת "גולני נובמבר 83" עשויה מפסיפס של אבנים. זו היתה דרכו של מוטי להראות ליורם ולמחלקה כולה את אהבתו, השתייכותו ורצונו לתרום למחלקה, במעשה ולא בדיבורים.

מוטי תרם והעניק למחלקה, למחלקה לא רק באופן כללי אלא אף לכל אחד בה באופן אישי נתן משלו, ומצא עם כל אחד ובכל מצב שפה משותפת ונושאים מגוונים עליהם דיברנו ושוחחנו לרגעים ארוכים, מאין בא כל אחד ואת ההבדל בשורשינו.

זוכר אני את הקשר המיוחד שנוצר ביני ובין מוטי עוד בתקופת הטירונות. באותה עת היינו שרויים בעייפות מתמדת ורצון משותף לישון. בשעת לילה מאוחרת באתי להחליפו בשמירה ולאפשר לו ללכת סוף סוף לישון... אך במרצו הרב קם והלך להכין לשנינו קפה ובא וישב עמי במשך כל השמירה כשהוא מסביר לי ומפרט בעל פה דף מתוך מסכת בבא מציעא "שנים אוזין בטלית", כשאני, החילוני מרותק לדבריו, מקשה לו והוא פותר ומסביר בחיוך ולעניין. הדבר הפך לנו להרגל ופעמים רבות מצאתי את עצמי יושב עמו, משוחחים דברי תורה, פרשת השבוע, וקטעים מתוך מסכת גיטין אותה למד בישיבה.

בכלל נדמה היה כי מוטי לא נזקק כלל לשינה ולמזון, התנאים הקשים אליהם נקלענו לעתים, לא שינו את מצב רוחו הטוב ולא הפחיתו מכוחותיו הרוחניים והפיזיים. היה זה באמצע "שבוע שדאות הפרט" – שהוא השבוע הקשה והמתיש בטירונות בו נמנעים משינה ואכילה – הנה סוף סוף שבנו אל הבסיס

הקבוע, למפגש עם ההורים שהוזמנו לראותנו. בן רגע הפכנו כולנו מחיילים קשוחים וגאים לילדים מורעבים ומתגעגעים: כל אחד מיהר אל הוריו... וצידניתם אוכל מה שנמצא לו – וכבר מחפש לו מקום לנמנם בו. כל אחד מלבד... מוטי – הוא החל משעשע את ההורים ומדגים להם פזצטאו"ת וגלגולים וסחט מלמולי התפעלות מההורים לכושרו ומרצו.

מלבד חבר היווה עבורנו תמיד אדם אליו נשאנו עינינו, "משכמו ומעלה" היה מעל כולנו, עזר ויעץ לנו בכל הנחוץ. גם בין מפקדיו ואנשי סגל אחרים שעקבו אחר פעילותו מן הצד עורר הערכה וכבוד רב. מוטי שימש מש"ק קשר של הפלוגה – אותו אדם שבשעות הפנאי שבין האימונים דואג לצידוד הקשר של הפלוגה – מקובל היה לראות משק"י קשר אחרים בגדוד הדואגים למילוי מחסור בצידוד בערמוניות ותככים ממחלקת הקשר הגדודית – מוטי טבע דפוסים חדשים לתפקיד, בראותו גם אותו כמצווה וערך עליון. הוא נהג בכנות ויצר רושם טוב ואווירת אמון בינו לבין אנשי מחלקת הקשר – הם עצמם נחלצו וסייעו לו בכל עת וברצון אמיתי עזרו לו לדאוג לכל מחסור הפלוגה.

הקשרים האישיים ביני לבין מוטי נרקמו עוד בתחילת הטיروנות; כאשר יצאנו לשבוע "שדאות הפרט" התעתדנו שנינו לישון באותו אוהל סיירים – אך לאחר שהקמנו אותו הופרדנו ע"י יורם – הסיבה היתה מובנת מאליה – הצורך במוטי במקום אחר והוא נתבקש לנטות את אוהלו יחד עם חייל אחר במחלקה שהתקשה לעמוד במשימות לבדו ואף מפקדים הביעו ספק באשר ליכולתו לסיים את השבוע ביחד עם כולם – מוטי השפיע על אותו חייל רוב טובה והיינו גאים לסיים את אותו שבוע עם אותו החייל.

לא המתנו זמן רב ביותר ושוב נזדמן למוטי ולי להקים יחדיו אוהל סיירים – לאחר מסע הגענו לשטח הכינוס המחלקתי ובו התברר כי בטעות הבאנו שכמיה צבאית במקום אחת היריעות המיועדות להקמת האוהל – תושיה וסירוב לקבל מצב כבלתי ניתן לתיקון התקינו לנו מחסה לאותו יום. הלילה ירד, נקבעה רשימת השמירה ללילה, כל אחד אמור היה לשמור כמחצית השעה. בבוקר כאשר השכמנו והתברר לי כי מוטי לא העירני ושמר במקומי שעה שלמה. לשאלתי מדוע עשה כן, השיב: "ישנת כל כך טוב שהיה לי לא נעים להעיר אותך בשביל חצי שעה..."

עוד הרבה זמן ישבנו ודיברנו שם אחר כך שקועים בהרהורים. הלכנו לישון כאשר כל אחד חושב בלבו על התקופה הקצרה והיפה שהעברנו יחד, ולצער כולם קצרה מדי.

סגן יואב שרון הי"ד נפל כשנתיים וחצי לאחר כתיבת דברים אלו בהיתקלות עם מחבלים ליד קיבוץ מנרה בערב שביעי של פסח תשמ"ז.

ת.נ.צ.ב.ה.

לכתוב על מוטי בלשון עבר – איך אפשר, הרי הוא עוד חי בינינו, הוא משפיע עלינו. ואיך אפשר לקלוט את זה – שזהו, גמרנו, מוטי לא איתנו, לא נקלוט ממנו דרך חיים, הוא עוד לא ישפיע עלינו – אם בדוגמא אישית אם בדיבורים, זהו גמרנו. אישיות כזאת גדולה הלכה מאיתנו למקום אחר ואיננה בינינו.

עוד בתחילת היכרותי איתו, כשהיה תלמיד, בכיתה ט' בישיבת "קול מבשר" במבשרת ירושלים, כבר אז נמשכתי אליו כבמטה קסם. אינני יודע מה מצא חן בעיני בבחור הזה שכמעט ולא הכרתי אותו. אח"כ בישיבה לצעירים – הוא שמיניסט, אני חמשוש. בישיבה, ובאמת כ"כ היה איכפת לו מכל דבר – מכל בעיה, אם זו בעיה של תלמיד אם זו בעיה של הישיבה או בעיה של העם, המדינה, וממילא – הרבה בעיות של תלמידים הופנו אליו, וממש בכל דבר שהיה חסר מנהיג, מדריך – מיד מוטי היה מופיע.

וכיוון שהיה כזה פעיל ו"עסקן ציבורי" חשבתי שכל הכבוד לו שהוא כל כך עוזר וכו' – אבל חשבתי מטבע הדברים שזה בא על חשבון הלימוד ועל חשבון ההתפתחות הרוחנית שלו.

אבל ההפך הוא הנכון. אני זוכר כמה התפעלתי לראות אותו קס מוקדם בבוקר לפני התפילה ולומד בדביקות ובהתלהבות מיוחדת כזאת שלא רואים אצל הרבה אנשים.

אני זוכר אותו יושב בערב עד שעה מאוחרת ולומד עם החניכים שלו, עם תלמידים מכיתות אחרות, חברים סתם וכו'.

אני זוכר שכשהיתה בעיה שהרבה בחורים בישיבה לא קמו לתפילת שחרית בזמן, הוחלט לארגן שיעור בגמרא לפני התפילה. מובן וטבעי היה הדבר שמוטי ילמד את הדף.

פעם כשהלכנו ביחד ודיברנו על התפתחות רוחנית של אדם, והגענו לנושא באיזה רמה רוחנית צריך אדם להגיע כשיוצא מהישיבה. הוא 'זרק' לי בכלל בלי שחצנות "אין ספר בספריה של הישיבה שעוד לא פתחתי אותו".

תמיד הייתי מעריך כל רגע ורגע שזכיתי להיות במחיצתו ולדבר איתו. אני זוכר שלפעמים הארכתני את הדרך כדי לזכות בעוד כמה דקות של שהייה במחיצתו. תמיד אהב לקרב את הרחוקים. אני זוכר שכשירדנו לימית לפני שפינו אותה רבו איתנו כמה חילוניים מתושבי המקום – מוטי הלך אליהם ודיבר איתם וממש ראינו את האהבה שנשפכת ממנו כשדיבר עם אותם נערים. לבסוף סיכם איתם שבאותו לילה יעשו קומזיץ משותף.

גם כשהיינו בבית שאן בשמחת תורה כשהחבריה מהרחוב הפריעו לנו לרקוד, תמיד מוטי היה זה שיצר את הקשר הראשוני איתם.

כ"כ הרבה מידות טובות היו במוטי ז"ל וקצרה היריעה מלפרט אפילו את מקצתן.

כשהגיעה הידיעה המרה על הסתלקותו לבית עולמו, אי אפשר היה שלא לבכות ממש על אותו בחור מופלא שהלך מאיתנו.

שלמה פלחיימר

בראשית מכתבי עלי להבהיר לך כי אין מכתב זה בא לשכנעך לחזור מטעמים אינטרסנטיים כמ"מ.

אומנם לא נהוג שמ"מ יכתוב מכתב לטירון אך מאחר ושמעתי שאתה מתלבט אם לחזור או להישאר ביחידה, ראיתי חובה לכתוב לך את "האני מאמין שלי". מרגע כניסתי לתפקיד הוטלה עלי משימה כבדה בתקופה קשה מן הרגיל, צה"ל והמדינה מתמודדים בזמן זה בבעיות חברתיות וכלכליות שמקשים עלינו במילוי תפקידנו. תפקידי להכין אתכם למלחמה שאיש מאתנו אינו יודע אם ומתי תפרוץ. הכנת מסגרת למלחמה אין פירושה הכנה צבאית טהורה בלבד!!! ללא גיבוש חברתי, ללא קביעת נורמות חברתיות גבוהות וללא הקפדה על סולם ערכים גבוה בקרב המחלקה, לא יועיל שום אימון מקצועי בטיפעול-הנשק.

החיילים שהגיעו אלי הינם כ"חומר ביד היוצר", זהו חתך נוער של ארץ ישראל כולה, על מרכיביה וזניה השונים, איש איש ובעיותיו, כל אדם עם מערכת הרגישויות שלו, אנשים מרקע שונה שלא הכירו זה את זה עד הגיעם לצבא. מחבורה זו עלי להכין מחלקת לוחמים לקרב ומשמעות הדבר להפכם לחבורה אחת מגובשת ומלוכדת ששום כוח חיצוני לא יוכל לה!!!

ומאחר ואני עוסק באנשים שהם אזרחי מדינת ישראל ולא רק חיילים, עלי לשקוד על טיפוח אהבת הארץ על העמקת השורשים בה למען תהיה לנו חברה בריאה אחת, חזקה יותר וידיעה ברורה כי זו ארצנו היחידה, בה נוכל לחיות כיהודים חופשיים.

מחלקתך כפי שהיא היום במצבה ובחתך האוכלוסיה שבה מתקשה לקבל את הנורמות הנ"ל ומתקשה להקפיד על סולם ערכים גבוה.

שומה עליך כחייל שמאמין ביכולתו לתרום לשוב ולחדור למסגרת זו ולעזור בהקניית הערכים והנורמות הנ"ל. חלילה איני פוסל את תרומתך ביחידה, יתירה מזו, לדעתי תרומתך המבצעית ביחידה תהיה גדולה יותר מתרומתך במחלקה 3. אך כפי שאמרתי הכנת מסגרת למלחמה אין פירושה הכנה צבאית טהורה. ומאחר ויש לתת דגש על טיפוח אהבת הארץ, על שמירת סולם הערכים ועל הגיבוש החברתי תרומתך תהיה כפולה במחלקה.

שכן במחלקה עליך להיות גם לוחם מבחינה מבצעית וגם אדם שמחנך ועוזר בהקניית ערכים ונורמות לאנשים שלא ידעו מזה הורים, ואנשים שמושגים כמו אהבת הארץ, ציונות, גיבוש ואחוות לוחמים לא אומרים להם מאומה. ומאחר והינך רוצה לתרום ואתה וחבריך מסוגלים לכך, מחובתך לחזור ולהכפיל את תרומתך.

אין אני רוצה שמכתב זה ייראה בעיניך כמכתב שיכנעך לחזור מטעמים אינטרסנטיים כמ"מ. אך זכור – אם באמת רצונך לתרום – מקומך במחלקה. יש אנשים שתרומתם גדולה יותר ביחידה אך מאחר ואתה וחבריך יכולים לתרום הרבה גם מבחינה חברתית, תרומתך תגדל במחלקה, שכן ביחידה הבעיות החברתיות, סוג האנשים וחתך האוכלוסיה שנמצא שם לא בא לידי ביטוי כגורם מפריע מבחינה מבצעית.

בכל מקרה אם תחליט להמשיך, זכור שאתה עדיין בחטיבה ותמשיך להשקיע מאחר וגם שם תרומתך חשובה. אך זכור – המחלקה ממשיכה במסלולה ותמיד תשמח לקבל חיילים נוספים לשורותיה.

דרך צלחה

(אחד המפקדים)

חניכי מוסד חינוכי גלבע והמורים שהכירו את מוטי ז"ל עומדים המומים
נוכח האסון הכבד שפקד את ביתכם.
רגילים היינו לראותו צץ אצלנו אחת לכמה זמן בחיך נעים וחברי, היודע
לגשר על המרחק הרב ביננו, חניכי השומר הצעיר ובינו-בינכם.
ברצוננו להביע השתתפותנו בצערה ובאבלה של המשפחה ולצרף את הערכתנו
למוטי ז"ל, שארח אותנו אצלכם בירושלים מספר שנים בהתלהבות ומסירות
שקנו את לב כולנו, ובעיקר הילדים.
מוטי, מדריך נעים, חביב ובלתי אמצעי היודע להלהיב ולעניין, הוסיף רבות
להצלחת המפגש של ילדינו עם עולמכם שהוא אורח חיים שונה וזר להם. אנו
מעריכים את האפשרות שנתנה לנו תנועת אריאל להפגיש את חניכינו במסגרת
שנת הבר-מצוה עם אורח החיים המסורתי ובעיקר את מוטי ז"ל שהשכיל ליצור
גשר בין שני עולמות, משימה שהיא כל כך חשובה לעם היהודי בדורנו.
הביקור בירושלים יהיה עבורנו כרוך לעולם בזכרו של מוטי ז"ל.

אילנה רובין

בשם המורים והחניכים במוסד חנוכי גלבע
בית אלפא

שיר למוטי שאינו

כשושנה פורחת נקטפת	היית לי אח
לגן-עדן נלקחת	היית לי רע
נשמתך הטהורה	היית לי דוגמא
צרורה	סמל, מופת לשלום
בצרור החיים	
לאן נעלמת?	עיניך הירוקות
לאן לקחו אותך?!	לא יוסיפו עוד לראות
ומה לנו השארת	כי כך זה כשהולכים
רק יגון	אנשים גדולים
ודמעה	ומשאירים אחריהם
	מעשים גדולים
שאיפותיך תשארנה לבדן	גופך החסון
אחרים אולי ימשיכו אותך	נחסן כעת למטה
את חללך הריק	נשמתך הטהורה
שום תמונה לא תמלא	בשלווה תשכון
הוא תמיד ישאר כואב וריק	לרגלי כסא הכבוד

ח. טייער

אל המפקד

דרך המ"כ דרך הסמל, בהצדעה.

הנדון – בקשת שחרור

הריני מוטי טייער מס' אישי 3783386 מבקש שחרור לחתונה שתערך ביום שני כ"ט כסלו, 15.2.83 (מחר) בירושלים.
(משעת הערב עד להסעה הראשונה מעפולה)

הנימוק

המפקד.

החתן ואני גדלנו ולמדנו יחד בישיבה אבל יותר מזה – יסדנו וגדלנו תנועת נוער ארצית "אריאל" (פלג מבני עקיבא) שמונה כיום כ-700 חני' כיום – יחד עם מספר חברים נקראים אנו הנהלת התנועה – על ידי משרד החינוך, ושמחה רבה תתוסף – לחתן ולכלה – הופעתי כחייל ראשון של התנועה אבל חשוב יותר – שמחת החתונה כשלעצמה.

נ.ב.

אל המפקד בהצדעה.

מוכן אני לשלם – על חתונה חשובה זו מחיר רב – למשל לשמור שבת חופשית על ציוד המחלקה או דבר דומה, שחשוב למחלקה.

– הסיבה לזאת – המפקד בהצדעה.

כי אני יכול לנתק קשרים עם חברה ישנה – של התנועה – ולהתחבר לחברה חדשה הצבא.

לכן אני מוכרח לחבר את שתי החברות בכל מחיר שאוכל.
כי אני מאמין שלשתיהן תפקיד לאומי גדול בעתיד – חברתי וצבאי.

בהצדעה

תודה מראש

מוטי טייער

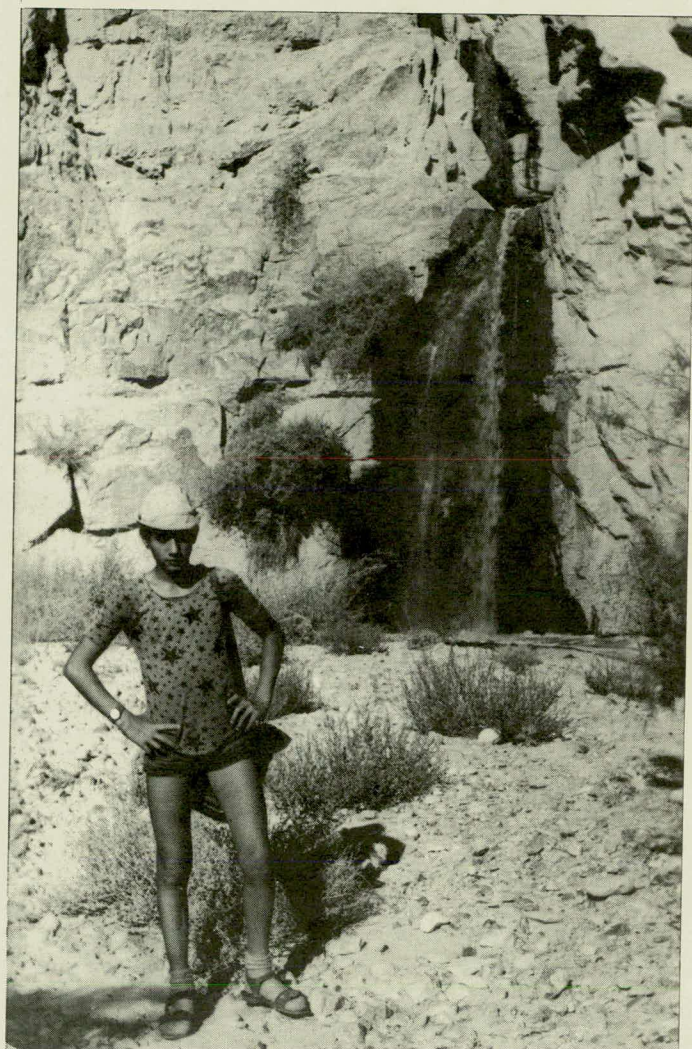
שלומי – (סמל המחלקה)

תעביר למוטי – אין לי זמן לראיון איתו, אדבר איתו כשיחזור מהחתונה.
הבקשה אושרה – שיצא עוד הערב.

נ.ב.

וודא שהוא עולה על א ומתוודך איך לחזור ביום שלישי.

יורם

ליד מפלי הקדרון

